Leto LXIX Štev. 114 a V Ljubljani, v četrtek, 15. maja 1941 Poštnina plačana v gotovini Cena 2 din - Prezzo L 0.60

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružn.: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.
Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. — Telefon: 40-01 do 40-05. — Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. — Telefono: 4001—4005.

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Kralj in Cesar v Korči

Korča, 14. maja. s. Kralj in Cesar si je včeraj ogledoval vojna področja. Obiskal je tudi čete, ki so se na teh poljanah junaško in ognjevito borile. Ob cestah, kjer se je Suveren vozil, so bile razvrščene številne čete, ki so Suverena navdušeno pozdravljale. Suveren si je ogledal Tepeleni, Premeti, Klisuro, Erzeki, potem pa je prišel v Korčo, kjer se je zaključil njegov včerajšnji obisk. To majhno mesto, ki je izkusilo številne vojne strahote, je bilo vse v zastavah. Ob cestah in ulicah so bili razvrščeni vojaški oddelki, zraven pa je bilo tudi prebivalstvo iz Korče in bližnjih krajev. Pred Baško, kjer so se vile italijanske in albanske zastave, je Suverena sprejel veleposlanik Jacomini, generalni tajnik albanske fašistične stranke in komisar Korče, generali in višji častniki, ki so poveljevali oddelkom na tem bojišču. Predstavniki vseh oblasti so izrażali Suverenu svojo zahvalo za osvojitev Korče. Množica ljudstva je ves ta čas Kralja in Cesarja ognjevito pozdravljala. Izredni Komisar Baške pa je imel govor, v katerem se je zahvalil Suverenu za osvoboditev albanskih krajev. Govornik je rekel, da je vse albansko ljudstvo srečno in globoko hvaležno, da so se mu izpolnile davne želje in da je dobila krona Skender-bega po zmagi italijanske vojske ves svoj sijaj in da se je izpolnilo hrepenenje po vrnitvi k materi domovini Kosova in Camurije, ki sta bila stoletja v sužnosti. Potem je Kralj in Cesar sprejel vse odličnike in predstavnike vseh veroizpovedi.

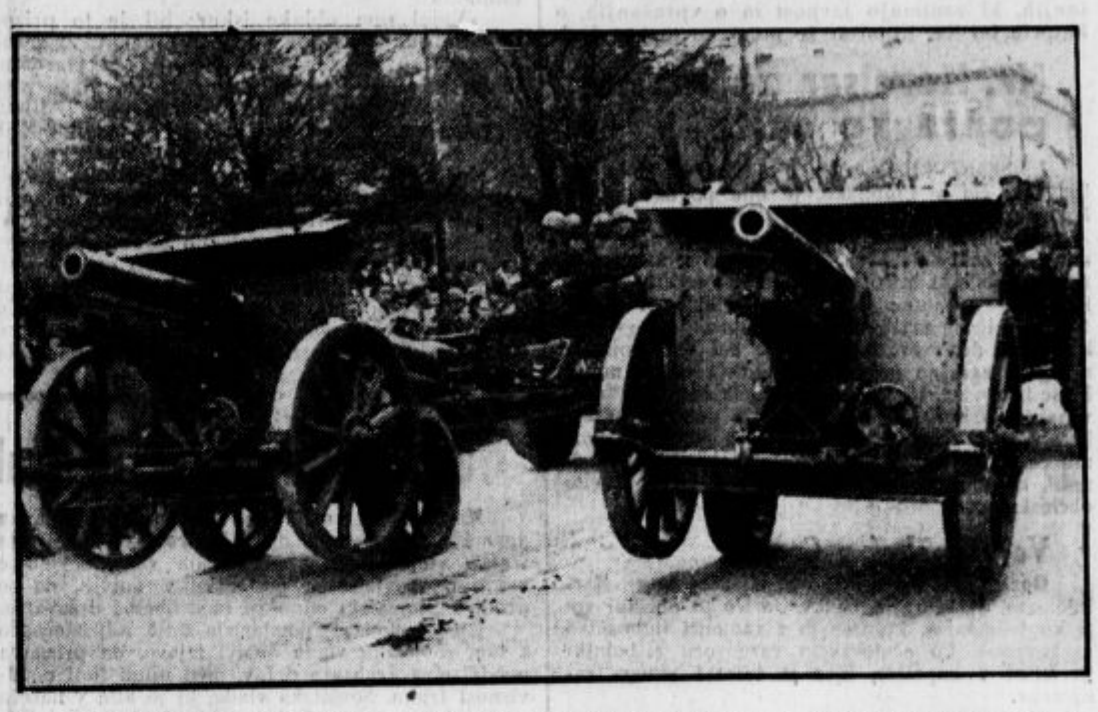

Reparti d'artiglierie moderne alla rivista del 9 maggio a Lubiana — Moderno topništvo, ki je sodelovalo v paradi 9. maja v Ljubljani.

Un forte attacco nemico presso Tobruch bravamente respinto

Bollettino No. 343

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

A Malta reparti del C. A. T. hanno attaccatto la base navale di La Valletta ed un aeroporto provocando incendi e distruggendo un velivolo al suolo. In combattimento con la caccia avversaria sono stati abbattuti due Hurricane.

Nella Cirenaica il nemico ha tentato da Tobruch, con l'appoggio di carri armati, un forte attacco che le nostre truppe hanno bravamente respinto. Abbiamo inflitto all'avversario notevoli perdite di uomini e di carri ed abbiamo catturati prigionieri e mitragliatrici. Nelle azioni sul fronte di Sollum segnalate nel Bollettino N. 342 sono stati catturati prigionieri, carri armati e sei pezzi di artiglieria, sono stati abbattuti due velivoli tipo Hurricane da nostre batterie contraeree.

Un'incursione aerea nemica su Bengasi ha provocato danni materiali non rilevanti all'abitato ed alcuni feriti nella popolazione civile.

Nel Mediterraneo orientale nostri aerei hanno attaccato un convoglio nemico: un piroscafo di grosso tonnellaggio è stato colpito. Una nostra formazione aerea ha attaccato la base navale di Alessandria colpendo gli obiettivi militari del porto.

Nell'Africa orientale attività di artiglieria nel settore dell'Amba Alagi ove un nuovo attacco nemico è statta nettamente stroncato.

(Stefani)

Hud sovražni napad pri Tobruku junaško odbit

Italijansko vojno poročilo št. 343

Rim, 14. maja. Rj. Glavna italijanska vojska poroča:

Na Malti so oddelki nemškega letalskega zbora napadli pomorsko oporišče La Valetto in neko letališče. Izzvali so požare in uničili eno letalo na tleh. V letalski bitki s sovražnimi lovskimi letali sta bili sestreljeni dve letali vrste Hurrican.

V Cirenajki: Sovražnik je iz Tobruka s pomočjo oklepnih voz poskušal izvesti hud napad, ki so ga naše čete junaško odbile. Sovražniku smo prizadejali velike izgube tako v moštvu kakor tudi med tanki ter smo zajeli ujetnike in zaplenili strojnice. Med boji na bojišču pri Solumu, ki so omenjeni v uradnem poročilu št. 342, smo ujeli ujetnike in zaplenili tanke in šest topov. Dve letali vrste Hurrican so sestrelili naši protiletalski topovi.

Sovražni polet nad Benghazi je prizadejal neznatno materialno škodo na stanovanjih in je bilo nekaj ranjencev med civilnim prebivalstvom.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naša letala napadla sovražno spremljavo. Zadet je bil parnik velike tonaže. Oddelek našega letalstva je napadel pomorsko oporišče v Aleksandriji in so bombe zadele vojaške naprave v pristanišču.

Vzhodna Afrika: Delovanje topništva v odseku Anbaalagi, kjer je bil nov sovražni napad odločno odbit.

Italija izpušča romunske ujetnike

Bukarešta, 14. maja. Rj. Italijanska vlada je sklenila, naj bodo takoj izpuščeni na svobodo vojni ujetniki — Romuni iz srbskega Banata in iz Timočke pokrajine. To italijansko uradno poročilo objavljajo vsi romunski listi z velikimi naslovi na vidnem mestu. Ta novica je napravila zelo ugoden vtis na romunsko prebivalstvo piše »Universul«, ki pravilno ceni ta bratski korak italijanskega naroda.

Meje med Hrvatsko in Nemčijo določene

Ta meja se v glavnem strinja z nekdanjo slovensko-hrvatsko mejo

Zagreb, 14. maja. s. Včeraj je bil v vladni palači svečan podpis prve mednarodne pogodbe nove hrvaške države, ki ureja določitev meje med Hrvaško in Nemčijo. Pri slovesnosti so bili navzoči hrvaški pooblaščenci, poglavnik dr. Ante Pavelič, zunanjepolitični tajnik dr. Mladen Lorković in general Avgust Marič. Od nemške strani sta bila navzoča nemški poslanik v Zagrebu Kasche in tajnik poslaništva von Kamphewelez. Poleg tega so bili zraven tudi člani komisij, ki sta urejevali meje, in številni domači in tuji časnikarji. Pogodba ima tri točke:

1. Meja med Nemčijo in Hrvaško teče po črti, ki gre od tromeje med Hrvaško, Nemčijo in Italijo ter se končuje z mejo med Hrvaško, Nemčijo in Ogrsko in se strinja tako z upravno mejo nekdanjega kraljestva Hrvaške, Slavonije in Dalmacije na eni strani ter z mejami prejšnje avstro-ogrske pokrajine Kranjske in Štajerske na drugi strani. Mejna črta je označena v modri barvi na priloženi karti, ki je sestavni del pogodbe.

2. a) Končnoveljavna razmejitev se bo določila v najkrajšem času in bo mešana hrvaško-nemška komisija pri tem upoštevala tudi vse gospodarske okoliščine.

b) Visoki pogodbenici sta se sporazumeli za podrobnejšo ureditev, ki se tiče razmejitve ter čuvanja meja.

3. Izmenjava pogodbenih listin se bo izvršila v Berlinu v najkrajšem času. Pogodba stopi v veljavo od dne podpisa. Pogodba je napisana v dveh izvirnikih, in sicer v hrvaščini in v nemščini in obe listini sta uradno veljavni.

Ko je bil podpisan dogovor in so bili pod dogovor postavljeni pečati, je imel nemški poslanik Kasche kratek govor, v katerem je rekel, da je vesel, da je neodvisna Hrvatska svojo prvo pogodbo podpisala z Nemčijo. Medsebojne simpatije in medsebojno razumevanje so v veliki meri olajšale sklenitev obmejne pogodbe. Nemčija želi, da bi po podpisu te pogodbe bili ustvarjeni potrebni predpogoji za hitro ureditev notranjega položaja te države, kajti notranje močna hrvatska država in etnično zdrava bo postala bistveni del nove Evrope.

Zagreb, 14. maja. Rj. Dnevniki objavljajo prisrčne članke o obmejni pogodbi, ki je bilo med Nemčijo in Hrvatsko podpisana v Zagrebu. Člankarji poudarjajo, da so nove hrvatske meje samo obnovitev zgodovinskih meja med Hrvatsko, Štajersko in Kranjsko. In te meje so bile včasih več stoletij najbolj varne meje v vsej Evropi.

Zagreb, 14. maja. s. Tajnik hrvaške države za zunanje zadeve dr. Lorković je dal včeraj izjavo, v kateri je izrazil svoje zadoščenje in veselje, da je že en mesec po svoji ustanovitvi mogla neodvisna hrvaška država v svoji polni suverenosti skleniti svojo prvo mednarodno pogodbo. Ta pogodba se nanaša na določitev hrvaško-nemške meje. Nova meja se v celoti sklada z narodnostno mejo. Minister Lorković je izrazil zahvalo nemškim zastopnikom za vse usluge, toliko bolj, ker je bila Nemčija tista, ki ima večino zaslug za osvoboditev Hrvaške in za ustanovitev neodvisne države. Z določitvijo novih meja med obema državama, je dobila hrvaška država nov trden temelj. Ob zaključku svoje izjave, je dr. Lorković rekel, da še ni določen dan, ko bodo začeli urejevati tudi druge meje svobodne Hrvaške.

Rudolf Hess duševno bolan priletel v Anglijo

Berlin, 13. maja. Dopisni urad narodno-socialistične stranke sporoča:

Kakor doslej sledi iz pisem in dokumentov, ki jih je zapustil Rudolf Hess, je jasno, da je živel v bolni domišljiji, da je on vsekakor poklican osebno posredovati pri Angležih, da bi se ustvarila in sklenila zveza med Nemčijo in Anglijo. In res, poročilo iz Londona potrjuje, da je Hess prišel na Škotsko blizu tistega kraja, kamor je hotel priti in kjer so ga pobrali na tleh menda ranjenega.

Kakor je znano v strankinih krogih, je bil Rudolf Hess že nekaj let hudo bolan. V teh zadnjih časih se je moral in hotel zdraviti na razne načine, med drugim se je obračal za pomoč tudi na razne magnetizerje in astrologe itd. Pojasnilo se bo, koliko so ti ljudje bili odgovorni za tako duševno zmedenost, zaradi katere se je Hess končno odločil storiti ta obupni korak.

Na drugi strani pa je treba pomisliti, da so Angleži Hessu nalašč nastavili past, v katero je padel. Način, kako je Hess ravnal, vsekakor dokazuje dejstvo, ki je bilo sporočeno že v prvem sporočilu, da je bil bolan za fiksno idejo. Hess je bolj ko vsi drugi vedel za vse številne mirovne predloge, ki jih je bil dal Führer iz vsega svojega srca. Jasno je da si je domišljal, da bo z osebno žrtvijo mogel preprečiti tak razvoj dogodkov, kateri bo prinesel popolno razdejanje angleškega imperija.

Znano je, da so bile naloge, ki so bile naložene Hessu, zgolj take, ki so se tikale stranke. Iz njegovih dokumentov pa sledi, da ni imel nobenega jasnega pojma, kako naj bi uresničil svoj načrt in kakšne bodo posledice.

Narodno-socialistična stranka obžaluje, da je tak idealist postal žrtev navadne fiksne ideje. Toda za nemški narod se bo začeta vojna brez spremembe nadaljevala. Nadaljevala se bo, kakor je dejal Führer v svojem zadnjem govoru, dokler ne bodo vsi angleški vladalci vrženi ob tla, ali dokler ne bodo pripravljeni sprejeti mir.

Berlin, 13. maja. Merodajni berlinski krogi v zvezi s tem sporočilom narodno-socialistične stranke pravijo, da je Hessova mati bila Angležinja, zaradi česar je Hess toliko trpel v tej vojni.

Lizabona, 13. maja. Kakor poročajo, je Rudolf Hess z letalom priletel nad Glasgow ter nad okolico nekaj časa krožil, nato pa se je s padalom spustil na tla. Letalo se je pri tem razbilo, Hess pa je bil medtem ranjen pripeljan v bolnišnico.

Vdanostne deputacije pri Hitlerju

Berlin, 13. maja. Vse najvišje osebnosti narodno-socialistične stranke so bile danes sprejete pri Führerju, kateremu so najslovesneje izrazile svojo vdanost ter trdno in nezlomljivo zaupanje vsega naroda v zmago. Bil je navzočen tudi maršal Nemčije Göring.

Brazilija uradno obhaja 50 letnico papeževe okrožnice

Rio de Janeiro, 12. maja. Predsednik brazilske republike je izdal oklic, ki je z njim določil dan 15. maja t. l. za proslavo 50-letnice papeževe enciklike »Rerum novarum«.

Papen spet v Ankari

Ankara, 14. maja. Rj. Nemški veleposlanik von Papen je snoči prišel v Ankaro s svojega potovanja v Nemčijo.

Rooseveltov sin prišel na Kreto

Rodos, 14. maja. Rj. James Roosevelt, sin predsednika Roosevelta, je napravil kratek obisk na Kreti, kjer je izročil kralju Juriju poslanico svojega očeta. Grški tisk omenja, da se na ta način samo nadaljujejo mesijanske Rooseveltove poslanice, ki ga razkrivajo kot nekakšnega Sultana, pokrovitelja sveta, takozvanega poglavarja demokracije.

Slovo diplomatskih zastopnikov bivše Jugoslavije, Belgije in Norveške iz Moskve

Rim, 14. maja. Rj. »Popolo di Roma« piše, da je sovjetska vlada obvestila diplomate bivše Jugoslavije, bivše Norveške in bivše Belgije, da jih ne more več smatrati za diplomatske zastopnike in jim je zato sporočila, da naj pohite s svojim odhodom iz Sovjetske Rusije. List dodaja, da je angleški veleposlanik v Moskvi hotel potražiti svoje diplomatske tovariše in jih je zato povabil na velik poslovilni ples. S plesom se je torej morala zaključiti velika krvava doba teh nedolžnih narodov, ki so morali v vojno za Anglijo. Sicer je mogoče to angleški humor, toda mi ne moremo tega imenovati drugače, kakor sramotno pojavo cinizma, ki zasluži najhujšo kazen.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 13. maja. Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča:

Naše podmornice so v trdovratnih napadih, ki so trajali več dni, potopile 9 sovražnih trgovskih ladij, ki so skupaj imele 56.248 ton ter so bile del konvoja, katerega so močno stražili rušilci. Izmed tega konvoja je bilo torej po podmorniških napadih skupaj s tistimi, ki so bile potopljene v prejšnji noči, potopljenih 13 sovražnih trgovskih ladij s skupno tonažo 76.248 tonami.

Letalstvo je preteklo noč z najboljšimi uspehi bombardiralo pristaniška mesta v južni in jugovzhodni Angliji. Bojna letala so prejšnji dan ob vzhodni obali Škotske potopila trgovsko ladjo 8000 ton, preteklo noč pa manjšo vojno ladjo blizu Landsunda. Z bombo in letalskim orožjem sta bili potopljeni dve veliki ladji ter manjša ladjica.

V Severni Afriki so oklepna vozila nemškega ekspedicijskega zbora pri Tobruku razdejala angleško baterijo. Krajevni napadi angleških oklepnih voz so bili razbiti. — Pri Sollumu poizvedovalni oddelki na obeh straneh živahno delujejo. — Nemška bojna strmoglavska letala so skupaj z italijanskim letalstvom bombardirala sovražna oskrbovališče pri Tobruku, v luki je bila ena ladja zažgana.

V zalivu Suda na otoku Kreta so nemška vojna letala hudo poškodovala več trgovskih ladij.

Na otoku Malta je nemško letalstvo napadlo važne vojne pomorske naprave z vidnim uspehom, med njimi letališče v Lucci in luko v La Valetti.

Sovražnik je preteklo noč s šibkimi silami metal bombe na zahodno in jugovzhodno Nemčijo. — V nekaterih mestih, kakor na primer v Mannheimu in Kölnu, je nastalo več požarov v stanovanjskih delih ter v industrijskih napravah. Stvarna škoda in izgube mrtvih in ranjenih človeških žrtev niso velike.

Letalska strmoglavska eskadrila pod poveljstvom poročnika Riegerja se je posebno odlikovala med uspešnimi napadi na angleško pomorsko formacijo v noči na 11. maja pred Bengazijem.

Žrtve v Berlinu

Berlin, 13. maja. Med zadnjim angleškim letalskim napadom na Berlin v noči od 9. do 10. maja je bilo ubitih 17 prebivalcev, med njimi en otrok.

Angleška letala nad Memelom

Berlin, 13. maja. Z ozirom na polet angleškega letalstva v pretekli noči, o katerem je že poročalo vojno poročilo nemškega generalnega štaba, poročajo zdaj še, da so sovražna letala mogla prileteti nad Memel, kjer so metala razdiralne in zažigalne bombe. Škoda ni velika. Mnogo bomb je padlo na odprto polje.

Nemško brodovje v Rdečem morju

Berlin, 14. maja. Rj. Z nemške strani je bilo danes objavljeno naslednje uradno poročilo:

V zvezi z razvojem sovražnosti v vzhodnem delu Sredozemskega morja je treba računati v bodočnosti tudi z delovanjem nemškega brodovja v območju Rdečega morja. Sleherna ladja, ki se bo odslej nahajala v tem območju, se bo izpostavljala nevarnosti, da jo bodo naša vojna sredstva uničila. Nemška vlada opozarja zato na nevarnost v območju, ki je tako omejeno: od severa obsega Sueški zaliv in zaliv Acaba, ki se razteza do severnega tropskega območja. Izključene so teritorialne vode Saudove Arabije. Ladje, ki tod prevažajo romarje, bodo morale imeti znake, ki bodo v bližnjem času določeni.

Sprejemi pri Kr. Komisarju

Ljubljana, 14 maja. Včeraj so bila sprejeta pri Kr. Komisarju Grazioliju razna zastopstva krajevnih ustanov in društev, med temi tudi ravnateljstvo Borze, ravnatelj Obrtne banke, člani društva »Družina«, Zveze bojevnikov bivše A-O, upravni odbor Bolniške blagajne in Društva za podpiranje uradnikov, Odbor za izsuševanje Barja in odbor Zveze državnih in samoupravnih uradnikov.

Vsi navedeni so se poklonili Kr. Komisarju, nato pa so z njim razpravljali o različnih vprašanjih, ki zanimajo javnost in o vprašanjih, o katerih bo Kr. Komisar še ponovno razpravljal.

Kr. Komisar za nujno popravilo cest

Ljubljana, 14. maja. s. Takoj po prihodu italijanskih čet v Ljubljano, je bila po nalogu Kr. Komisarja in glavnega ravnatelja za ceste pri II. Armadi ustanovljena v Ljubljani od strani Avtonomne državne družbe za ceste sekcija, ki je takoj začela z deli za hitro ureditev cestne mreže v Novi Pokrajini. Trenutno so v teku dela, ki bodo veljala 1,400.000 lir in pri katerih je dobilo zaposlitev 1388 krajevnih delavcev. Istočasno je dal Kr. Komisar nalog za začasno popravilo obstoječe cestne mreže bivše banovine. Včeraj so se ta dela začela in bodo veljala 4,380.000 lir. Zaslužek bo dobilo 500 delavcev. Prav tako so v teku dela za popravilo voznih cest in mostov. Kr. Komisar je prav tako odredil, da morajo tudi občine skrbeti za popravilo občinskih čest.

Vojaški škof v Gorici

Gorica, 14. maja. Rj. Vojaški škof msgr. Bartolomassi je včeraj prišel v Gorico in obiskal vojaško bolnišnico, kjer se je z ranjenci ljubeznivo razgovarjal. Po očetovskem razgovoru z bolniki je odšel v kapelico, kjer je birmal mnogo ranjencev.

Roosevelt ozdravel

Washington, 14. maja. Rj. Po 10 dnevih, ki jih je prebil v bolniški postelji, se je predsednik Roosevelt danes dvignil in se je takoj sešel z admiralom Kingom, načelnikom oddelka za patrolne ladje na Atlantiku.

40 ameriških parnikov za Anglijo

Newyork, 14. maja. Rj. Po Rooseveltovem sklepu je bilo danih zavezniški sili za mornarico na razpolago 40 trgovskih parnikov, ki jih bodo uporabljali za vojno oskrbovanje.

Washington, 14. maja Rj. Roosevelt ni hotel sprejeti zastopstva ameriških mater, ki je priromalo v Washington, da bi tam prosilo za ohranitev ameriške nevtralnosti.

Angleška diplomacija bo preosnovana

Rim, 14. maja. Rj. Angleški zunanji minister Eden je sklenil preosnovati angleško konzularno in diplomatsko službo, piše »Popolo di Roma«. Zanimivo je, da hoče Eden izvesti to preosnovo po svojem porazu na Balkanu in Bližnjem vzhodu.

Portugalska utrjuje Azorske in Kapverdske otoke

Lizbona, 14. maja. s. Portugalsko prestolnico Lizbono so v ponedeljek zapustili še novi oddelki portugalskih čet, da okrepe garnizije, ki jih ima sedaj Portugalska na Azorih. Čete so odšle v popolni bojni opremi, poleg tega pa so imele še posebno opremo, kakršno potrebujejo na tej postojanki.

Lizbona, 13. maja. s. Portugalske čete še vedno odhajajo na portugalske otoke Azore in na Capverdske otoke, kakor to sporoča nedavna uradna portugalska objava. To naj bi bil odgovor na predlog ameriškega senatorja Peppera vladi Združenih držav, naj zasede te otoke. Poleg pehote je portugalska vlada poslala tudi večje oddelke protiletalskega topništva na Azore. Pri svojem odhodu so čete korakale mimo državnega podtajnika v portugalskem vojnem ministrstvu.

Velika nesreča v šlezijskem premogovniku

Berlin, 13. maja. Velika nesreča, ki je zahtevala mnogo žrtev, se je zgodila v premogovniku Neuuode v Šleziji. Zaradi eksplozije se je vdrla galerija. Pod razvalinami je ostalo pokopanih več delavcev.

Bolgarsko sobranje

Sofija, 14. maja. Rj. Predsednik vlade Filov bo danes imel pred Sobranjem govor o uresničenju narodnih teženj.

Ubit kitajski general

Tokio, 14. maja. Rj. Potrjena je novica, da je bil med zadnjimi japonskimi letalskimi napadi ubit kitajski general Tan Huai Yuan.

Veliko razdejanje v Londonu

Popisujejo dopisniki ameriških listov

Rim, 13. maja. a. Da bi Združene države hitreje posegle v spor, oddaja angleška propaganda vedno resničnejša poročila o nemških bombardiranjih Anglije. Ta poročila pa potrjujejo pravi položaj, v katerem se Anglija zdaj nahaja. Neki Reuterjev dopisnik, ki je prisostvoval zadnjemu nočnemu napadu na London, je 11. maja ob 9.18 poslal sledeči brzojav iz Londona:

»Videl sem oblake isker: bil je to prizor iz pravljic, v resnici pa je bil pekel. Zažgana poslopja so se odražala v temni noči. Ogromni jeziki plamenov so se vili iz stavb, ki še niso bile poškodovane od prejšnjih napadov. Bledi sij meseca je bil zatemnjen od velikanskih oblakov dima. Vso to grozoto pa je še povečalo oglušujoče žvižganje bomb med silnim protiletalskim grmenjem in streljanjem strojnic. Še enkrat so se gasilci izkazali. Na vrhu gugajočih se lestev so se zagrizeno borili proti besnečemu ognju ki so mu za vsako ceno hoteli preprečiti nadaljni razvoj. Malo pred zoro pa je bil dan znak, da je nevarnost minila. Kupola cerkve sv. Pavla se je jasno odražala na nebu. Ko se je začelo daniti ter se je noč spreminjala v dan, je nudil ves ta prizor fantastično sliko. Vsepovsod so žareli ognji. Skozi dim se je pokazalo sonce, veliko kakor ogromna ognjena krogla.«

Dne 11. maja ob 21.35 je agencija AFI brzojavila iz Londona naslednje:

Popoldne je sonce končno predrlo zavese dima in osvetlilo London in pokazalo prebivalcem pravo stanje nočnega napada. Gasilci so pogasili še zadnje požare in se vrnili v svoje kasarne vsi mokri, blatni in potni. Rešilni vozov še vedno drve z veliko brzino po ulicah. Od časa do časa se slišijo še eksplozije: ali so to bombe, ki so tempirane, ali pa eksplozije počenih plinskih cevi. V zaprtih ulicah je pasivna obramba na delu, kjer odstranjujejo ruševine ter iščejo mrtvece in ranjene.

V drugem Reuterjevem poročilu pravijo, da so letalske bombe zrušile angleški parlament. V zbornici je bila debatna dvorana težko poškodovina in bo najbrž ostala neuporabna, dokler je ne bodo ponovno sezidali. V dvorani lordov so bombe zrušile znano poslaniško tribuno.

Sovjetska zveza in Irak sta se že lani pogajala

Moskva, 14. maja. b. Sovjetska brzojavna agencija Tass poroča, da je konec preteklega leta iraška vlada večkrat predlagala vladi Sovjetske zveze po sovjetskem poslaniku v Turčiji, da se urede diplomatski odnošaji med obema državama.

Iraška vlada je poudarjala željo, naj istočasno s tem sovjetska vlada objavi izjavo, da priznava neodvisnost arabskih držav, med njimi tudi neodvisnost Iraka. Sovjetska vlada, ki je bila v načelu za to, da se urede diplomatski odnošaji med Rusijo in Irakom, pa še ni smatrala za možno podati takšno izjavo V tem smislu je potem tudi odgovorila iraški vladi, nakar so bila medsebojna tovrstna pogajanja prekinjena.

3. maja 1941 — nadaljuje agencija Tass — je iraška vlada po veleposlaniku Sovjetske zveze v Turčiji obnovila svoja prizadevanja, da se urede diplomatski stiki med Rusijo in Irakom, ne da bi podredila to dejstvo kakršni koli izjavi arabskih držav. Na podlagi tega je sovjetska vlada umaknila svoje pridržke in sprejela predlog iraške vlade da se vzpostavijo diplomatski odnošaji med Sovjetsko zvezo in Irakom.

V političnih krogih nemške prestolnice je vpostavitev diplomatskih stikov med Irakom in Sovjetsko zvezo vzbudila veliko zanimanje.

Po vojni naj bi Irak dobil Sirijo

Beyruth, 13. maja. s. Iraška vlada je objavila svojo Belo knjigo, v kateri pravi tudi sledeče:

14. aprila je angleški minister v Bagdadu sporočil iraški vladi, da se bo izkrcalo 80.000 angleških vojakov v Basri in sicer bo priplulo v pristanišče deset parnikov, na katerih bo 80.000 mož. 18. aprila so se prve angleške čete izkrcale v Basri. Angleški minister je zahteval potem, da bi smeli vojaki ostati deset dni, da bi se navadili podnebja. Ko pa je minilo teh deset dni, pa so bili vojaki še vedno v Basri in niso kazali nagnenja, da bi odšli. Medtem pa so se še drugi angleški oddelki izkrcali v Basri. Spričo teh dejstev je začela iraška vlada izdajati ukrepe za mobilizacijo narodne vojske. Obenem je vlada izdala vse ukrepe, da se ne bi mogle v Basri izkrcane čete združiti z angleškimi četami na letališču Habbannyjah. 2. maja pa so angleške čete prve začele napadati iraške vojne sile.

Kolikor se je moglo do sedaj zvedeti, vsebuje iraška »bela knjiga« tudi dokazila, kako se je pretekli mesec predsednik USA Roosevelt, vmešaval v notranje stvari Iraka in se prizadeval, da bi to državo z gotovimi obljubami pripravil do tega, da ne bi nasprotovala težnjam Velike Britanije. **Kakor ugotavlja iraška »bela knjiga«, je Roosevelt celo obljubil, da bo Irak po končani vojni dobil Sirijo, če sprejme angleške zahteve.**

Iraško vojno poročilo

Beyrut, 14. maja. Rj. Uradno poročilo iraškega vrhovnega poveljstva pravi, da se je delovanje zahodne iraške vojske omejevalo na delo patrol. Položaj v tem odseku je nespremenjen. Poveljstvo južne vojske poroča, da sta dve angleški letali preleteli Amaro in metali bombe, nista pa napravili nobene škode in sta se morali umakniti pred streli obrambnega topništva. Eno bombno letalo je bilo težko zadeto. Obkoljevanje angleških postojank pri Basori se še nadaljuje. Vsa iraška letala so se nepoškodovana vrnila s svojih vojnih poletov. Sovražnik je izvedel številne poskuse letalskih napadov na razna mesta, pa ga je protiletalsko topništvo povsod odbilo, ne da bi moglo metati bombe. Samo na Maserijo so štiri sovražna letala mogla vreči nekaj bomb, toda brez uspeha. Posadka v trdnjavi Rutbah je odpodila angleška letala, ki so nizko priletela nad trdnjavo, misleč, da je trdnjava v angleških rokah. Eno letalo je bilo težko poškodovano. Uspešno je bil tudi odbit napad angleških tankovskih oddelkov na to trdnjavo. Sovražnik je izgubil dva tanka. Od dveh letal, ki sta podpirali napad, je bilo eno težko poškodovano.

Bejrut, 14. maja. Rj. Uradno poročilo **št. 15** iraškega vrhovnega poveljstva pravi, da so sovražni bombniki preleteli zbirališče čet v bližini Almusaja in so vrgla nekaj bomb, ki pa so napravila le neznatno škodo. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno, posadka pa zajeta. Neki drugi sovražni bombnik je preletel Mossul, iraško lovsko letalo pa ga je prisililo, da je moral pristati. Člani posadke so bili zajeti. Nekaj sovražnih bombnikov je preletelo razna zbirališča naših čet, naše lovsko letalstvo pa jih je takoj prisililo k umiku in letala niso mogla vreči bomb. Naše letalstvo je nadaljevalo s svojimi izvidniškimi poleti, vsa naša letala so se vrnila. En sovražni bombnik je preletel Almario, bombe pa niso napravile nobene škode. Dve sovražni letali sta vrgli bombe na policijsko postajo, eno letalo so sestrelili naši protiletalski topovi, drugo letalo pa je bilo prisiljeno, da se je moralo umakniti.

Kanada zoper defetiste

Washington, 13. maja. s. Kanadska vlada je izdala zakon, po katerem bo kaznovan z osem dnevi zapora in dvajset dolarjev kazni vsakdo, ki bi izražal dvome o britanski zmagi. Ta odredba vlade je naletela na ostro kritiko v raznih kanadskih krogih, ki pravijo, da takšni ukrepi za utesnitev svobode govora, ne bodo imeli pozitivnega učinka. Opaža se tudi, da so se v zadnjem času zaostrili odnošaji med kanadskimi Angleži in Francozi, kajti Angleži zelo forsirajo de Gaulleovo gibanje, s katerim pa večina kanadskih Francozov noče imeti opravka. Zdi se, da skušajo pristaši de Gaullea pridobiti za svojo akcijo tudi znanega filmskega igralca Charlesa Boyerja.

Skozi Dardanele bodo spet plule ruske, romunske in bolgarske ladje

Sofija, 14. maja. s. Bolgarski časopisi poudarjajo, da se bo zdaj, ko po zadnjih dogodkih na Balkanu ni več angleškega brodovja v Marmorskem in Egejskem morju, pomorska plovba med državami ob Črnem morju, v veliki meri omogočila in bodo bolgarske, romunske in ruske trgovske ladje lahko plule normalno skozi Dardanele.

Za obrambo Dakarja

Vichy, 14. maja. s. Francoski državni tajnik za letalstvo, general Bergeret, je na poti iz Agadira prispel v Dakar. Uradno poročilo pravi, da obstoji glavna naloga Bergeretovega potovanja v proučevanju sredstev za protiletalsko obrambo. Istočasno proučuje general Bergeret možnost vzpostavitve trgovskih poti med francosko zahodno Afriko in med nezasedeno evropsko Francijo, da bi se trgovina poživila.

V Carigradu bodo začeli deliti protiplinske maske

Carigrad, 14. maja. s. Carigrajske oblasti so začele razdeljevati med prebivalstvo protiplinske maske. Te maske so bile po večini izdelane v Ankari. Najprej bodo dobili protiplinske maske turški častniki in člani njihovih družin. Razen tega pa že zdaj pripravljajo maske za prodajo tudi ostalemu prebivalstvu.

Novice s Hrvaškega

Zagreb, 14. maja. Rj. V nekaj dneh bo izšel v Zagrebu novi dnevnik »Ustaša«, ki ga bo izdajal glavni stan vstaške vojske. Dnevnik bo uradno glasilo vstaškega gibanja.

Zagreb, 14. maja. Rj. Vsi srbski nameščenci policijske uprave v Sarajevu so bili odpuščeni.

Zagreb, 14. maja. Rj. Danes bo zaključeno štetje Židov v zagrebškem okraju. V okviru odredb proti Židom je policija prepovedala sleherno nakupovanje pri Židih. Vsi nakupi pri Židih so neveljavni.

Zagreb, 14. maja. s. V Sarajevu so bile v nedeljo v katoliški katedrali, protestantski cerkvi in v mošeji svečane službe božje v proslavo ustanovitve neodvisne hrvaške države. Med drugimi govori je zanimiv tudi govor muslimanskega verskega poglavarja reis-ul-ulema Fehima Spaha, ki je omenjal nedavno Pavelićevo izjavo, »da so muslimani cvet hrvaškega naroda«. Ta izjava najbolj potrjuje zvestobo muslimanov do nove države, do Poglavnika in do dveh velikih šefov Italije in Nemčije. Podpredsednik hrvaške vlade dr. Kulenović je dal za tisk izjavo, v kateri je rekel: »Moram posebej poudariti dejstvo, da vlada med Hrvati, muslimani in katoliki v Bosni in Hercegovini in da bo tudi vladalo popolno soglasje in sodelovanje. Vsi smo Hrvatje in nihče nas ne more ločiti.«

Za ureditev trgovskih odnošajev z Nemčijo. V Zagrebu pričakujejo dr. Clodiusa, ki bo uredil trgovske odnošaje med Nemci in Hrvati.

Razmejitev. Kakor smo že poročali, je bil v torek v Zagrebu podpisan sporazum, ki določa nove štajerske in kranjske meje med Nemčijo in Hrvatsko. V sredo je odpotovala mešana razmejitvena komisija na mejo, da začne s svojim delom.

Hrvatski delavci za Nemčijo. V torek zvečer je odpotovala prva skupina hrvatskih delavcev v Nemčijo, kjer bodo ostali toliko časa, da jih bo zamenjala nova skupina delavcev, ki bo odpotovala pozneje.

Ustaška milica. Na Hrvatskem se je ustanovila ustaška milica. En oddelek ustaške milice bo dodeljen v posebno službo poglavniku dr. Paveliću.

Za poštne in brzojavne zveze med Hrvatsko in Madžarsko. V Zagrebu se mudi generalni ravnatelj madžarskih pošt, da bi se čimprej uvedle poštne in brzojavne zveze med Hrvatsko in Madžarsko.

Obnovitev plovbe po hrvatskih rekah. Na Hrvatskem z veliko naglico urejujejo normalne vodne zveze, ki so bile doslej prekinjene, ker je bivša srbska vojska razrušila mostove. Predvsem opravljajo tozadevna dela na Savi, ki je glavna vodna žila na Hrvatskem. Na obeh straneh Save so nakopičene ogromne množine raznega blaga in surovin, med drugim koks in premog iz Šlezije, parafin itd., ki čakajo, da jih bodo v nekaj dneh odpravili v kraje, kamor so namenjene.

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

Zemljoknjižni urad je aprila in sedaj maja zaznamoval prav rekordno število prenosov lastninske pravice na razne kupce. Kupne pogodbe večidel datirajo od oktobra lani naprej, nekatere pa letos od 1. aprila naprej. Ta mesec samo v štirih dneh je bilo zaznamovanih že 93 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 7,231.532. V naslednjem navajamo nekatere večje zemljiške kupčije:

Šiška Ivan, tovarnar in posestnik, Metelkova ulica št. 4, je prodal Mici *Perdanovi*, hišni posestnici, Krekov trg št. 11, nepremičnino vl. št. 165 k. o. Petrsko predmestje (parcela št. 122-9 stavbni prostor in gospodarska poslopja) za 1,757.450 din.

Korn Josipina, soproga inštalaterskega podjetnika, Poljanska cesta štev. 8, je prodala Meliti *Jelačin*, soprogi industrijca, Emonska cesta št. 2, nepremičnino vl. št. 104 (polovico) k. o. Petrsko predmestje I. del (hiša št. 27 na Sv. Petra cesti) za 150.000 din.

Peršin Fran, posestnik, Strožice št. 14, je prodal Marti *Globočnik*, posestnikovi ženi v Železnikih, parceli št. 333-1 in 344 k. o. Brinje v skupni izmeri 7075 m² za 530.625 din.

Srebotnjak Anton, posestnik v Zgornjih Gameljnih št. 4, je prodal tovarni zaves *»Slora«* v Št. Vidu nad Ljubljano posestvo vl. št. 93 in 432 k. o. Gameljne za 212.000 din.

Trček Jakob, posestnik v Dragomeru, p. Brezovica, in Prešeren Ana, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 16, sta prodala Maksu *Jerasu*, posestniku v Ljubljani, Resljeva cesta št. 18, nepremičnino vlož. št. 1002 k. o. Petrsko predmestje I. del (stavbno parcelo) za 400.000 din.

Črnigoj Josip, posestnik, Ljubljana, Glinška ulica št. 8, je prodal *Podpornemu društvu* za duhovnike ljubljanske škofije v Ljubljani vl. št. 350 k. o. Gradiško predmestje za 385.000 din.

Alič Ivana, posestnica, Kolezijska ulica št. 34, je prodala Katarini Vindišar, zasebnici, Kolezijska ulica št. 1, vlož. št. 1562 k. o. Trnovsko predmestje (hiša št. 34 v Kolezijski ulici) za 100.000 din.

»Butterfly« v Helsinkih

Finsko operno gledališče v Helsinkih je dne 11. maja uprizorilo prvikrat Puccinijevo opero »Butterfly« z izredno sijajno umetniško opremo. Medtem ko so bili člani igralcev, zbora in orkestra sami Finci, pa je vodil orkester resnični *japonski umetnik*, in sicer *princ Konoje*, ki je brat japonskega ministrskega predsednika princa Konoja. Princ Konoje je odličen gledališki skladatelj in izvrsten dirigent orkestra. Tako je bila uprizoritev te »Butterfly«, ki je opera z japonsko vsebino, v pravem pomenu japonska, ko jo je vodil dirigent Japonec.

Življenje v Atenah sedanjih dni

Nemški tisk s pestrimi barvami opisuje življenje v Atenah v dneh, ko so zmagovite nemške čete zasedle mesto. Živahne množice nemških vojakov so si takoj ogledale slavno Akropolo in vse spomenike davne dobe Grkov. Poveljnik nemških čet, feldmaršal List, je odredil, da si morajo v posameznih skupinah vsi njegovi vojaki ogledati vse spomenike in zanimivosti grške zgodovine.

Življenje v Atenah je dobilo spet svoje prejšnje lice. Seveda to lice ni povsem tisto iz normalnih časov, saj so vse ceste prenapolnjene z ubežniki in z grškimi ujetniki. Ljudje se vračajo v svoje domove, pa najdejo povsod na poslopjih nemške in italijanske zastave. Grški vojaki ne pojdejo v ujetništvo, saj so hrabro branili svojo domovino in zato jim je dodeljena svoboda. Ko pogledaš te vojake, vidiš, kako jim z obraza seva tiha žalost in zamišljenost, pa vse zaradi spoznanja, kako je bila njih domovina osleparjena po obljubah angleške pomoči, ki se ni uresničila.

Pirejsko pristanišče je razdejano v tistem delu, kjer so skladišča in pomoli. Bombe osiščnih letal so zares do dna opravile svoje delo, pa so pri tem zmeraj varovale bivališča meščanov. V ribiški luki ni opaziti nobenih vojnih poškodb. Angleži so izpraznili velika in moderna skladišča in silose. Nemški bombniki niso razdejali skladišč in ničesar, kar je trgovskega. Ko so časnikarji izpraševali prebivalce, naj jim kaj povedo o vojnih dogodkih, so jim ti dejali, da so bili vsi prepričani, da bo Metaksova črta v Traciji ostala nedotaknjena in da motorizirane nemške čete pač ne bodo mogle prodirati po goratem grškem ozemlju.

Zdaj je vse prebivalstvo uvidelo, kako je izgubljeno vse zaradi Angležev. Grčija je zdaj do dna obubožana, trgovina uničena, pomorska plovba in vse kupčije so onemogočene. Bogati Grki so seveda utegnili že prej spraviti svoje imetje na varno. To se je zgodilo zlasti v Solunu, kjer so bile do zadnjega velike zaloge vsega.

V Atenah živi zdaj razen stalnega prebivalstva tudi še 500.000 beguncev, ne da bi prišteli še tiste vojake, ki so pribežali iz notranjosti Grčije, misleč, da se bodo rešili po morju iz Soluna dalje na razne otoke.

V Solunu je videl časnikarski poročevalec na tisoče Grkov v raztrganih uniformah, ki so čakali na kake barke, ki bi jih prepeljale na otoke. Pa se ni nihče zavzel za te obupance, ki jim ni uspelo, da bi se bili rešili še pred prihodom nemških čet. Stari Grki, ki so se bili udinjali Angležem, iztezajo roke, naj jim ljudje pomagajo.

Tako se je zgodilo z narodom, ki bi bil lahko mirno živel, pa se je dal ujeti v mreže Angležev.

Medtem so pa v Grčiji kot v bivši Jugoslaviji tehnične nemške čete na vso moč zaposlene s popravili in pa s pomočjo prebivalstva, tako da vzpostavljajo vodovod in popravljajo električne vode, kar se je, na primer, v Belgradu že vse izvršilo.

(»La Tribuna«).

Prepelice pod posebnim nadzorstvom

Bilo je leta 1910., ko je bilo na Dunaju mednarodno lovsko zborovanje. Že takrat so se v posebnem odseku bavili **z varstvom prepelic.** Dognali so, da se je v Franciji in Belgiji zmanjšal zarod prepelic za 60 odstotkov. To znižanje števila prepelic pa brez dvoma ni nastalo od tega, kot da bi jih bili toliko postrelili. Pač pa je vzrok ta, ker jih ljudje toliko nalovijo v mreže in pasti ob severnoafriški meji od Maroka do Egipta in na sredozemskih otokih in deloma tudi na evropskih obalah. Dognali so tudi, da samo v Belgiji pojedo ljudje krog 400.000 prepelic, v Angliji in Franciji pa še mnogo več. Vsako leto sprejmejo v pristaniščih Marseilla in Genove do 500.000 prepelic. V oktobru začno razpošiljati mrtve in žive jerebice. Pošiljanje je trajalo vso lovsko dobo in še čez. Za prepelice, ki so jih žive ujeli in ki so jih potem redili, so plačevali visoke cene, a od teh jih je tudi mnogo poginilo.

Medtem je bilo že več ornitoloških kongresov, kjer so mnogo, vendar še ne zadosti dosegli. V Italiji so pred nekaj leti izdali izvrsten lovski zakon, ki so z njim za ptice-selilke v Italiji mnogo dosegli. Čez nekaj let na to je pariški Mednarodni lovski svet obširno razpravljal o varstvu ptic-selilk. Leta 1935. so že mogli na zborovanju v Bruslju dognati, da se je od leta 1932. število prepelic povečalo in da se stalno veča. Vsa ta zborovanja za varstvo ptic so dosegla, da so v tako zvanih »uničevalnih središčih« v Evropi in v Afriki izvajali strogo nadzorstvo v varstvo ptic-selilk. Tako imajo zdaj v Maroku prepoved pomladanskega lova. Posebna poglavja zadevajo varstvo prepelic in se ravnajo po tozadevnih določilih v Alžiru. Francosko Mednarodno lovsko društvo je doseglo, da je bilo že l. 1936. tudi v Egiptu prepovedano loviti prepelice v mreže in pasti. Po Sredozemskih deželah so prepovedali razpošiljanje živih prepelic. V južnih pokrajinah Grčije, kjer vsako leto spomladi in jeseni počiva množica prepelic, so prepovedali lov nanje spomladi in jeseni. Turčija se je glede na to prepoved prilagodila varstvenim ukrepom Egipta.

Po zgledu Italije so v vseh Sredozemskih deželah ustanovili posebne ptičje postojanke, **zavode za raziskovanje ptičev,** ki naj bi pripomogli na pragu zimskih postojank neštetih ptic selilk razvozljavati poslednje skrivnosti ptičjih poletov.

(E. Milani.)

Il Re Imperatore a Corcia

Corcia, 14 maggio. Il Re Imperatore ha continuato ieri la visita alle zone di frontiera. Egli ha trascorso la giornata tra quelle truppe che hanno duramente combattuto e fulgidamente vinto, da vero soldato fra i soldati. E ognuno di questi reparti aveva dato alla vittoria il proprio olocausto scrivendo una pagina di sublime eroismo. Dopo Tepeleni, Premeti, Clisura, Pontibrati, Erzeke il Sovrano è giunto a Corcia. La piccola città era tutta un tricolore quando il Sovrano l'ha visitata. Dinanzi alla Baschia, dove ondeggiano le bandiere italiane e albanesi sormontate dall'elmo di Scanderberg hanno ricevuto il Sovrano l'ambasciatore Jacomoni, il ministro segretario del PNF albanese e il commissario di Corcia, generali e ufficiali superiori appartenenti ai reparti che hanno operato nella zona. Il commissario straordinario il podestà il prefetto e tutte le autorità e personalità locali erano pure presenti per esprimere al Re Imperatore la gratitudine di Corcia liberata. Dopo l'omaggio dell'ambasciatore Jacomoni il Sovrano visibilmente commosso per il caloroso saluto della folla, sale nel salone centrale della Baschia dove il commissario straordinario gli rivolge un indirizzo.

Sire! Il popolo della provincia di Corcia unito a quello della Albania, non trova parole per esprimervi la sua profonda gratitudine per avere realizzato appena due anni dopo che Vi offerse la corona di Scanderberg col valore dei vostri eserciti di cui siete comandante supremo le sue aspirazioni riunendo alla Madre Patria le terre del Cossovo e della Ciamuria che per secoli giacquero in barbara schiavitù. Come tutto il popolo albanese è fermamente sicuro che l'attuale guerra che ora sta combattendosi in settori lontani terminerà presto e col totale trionfo delle potenze dell'Asse così è con incrollabile fede che il popolo Vi acclama. Viva il Re!

Al Sovrano vengono quindi presentati dall'ambasciatore Jacomoni le autorità militari e civili e il clero. La folla intanto ripete l'ardente grido di Evviva e il Re Imperatore si affaccia al balcone per ammirare il suo popolo. Corcia ha espresso al proprio Re e Imperatore la gioia della sua liberazione, attingendo il suo ardente entusiasmo al ricordo dei suoi recenti sacrifici.

Ricevimenti presso il Commissario

Nellla giornata di ieri sono state ricevute dal Commissario Grazioli varie rappresentanze e commissioni di Enti e Associazioni cittadine fra cui la Direzione di Borsa, il Direttore della Banca Artigiana, i membri della società »Famiglia«, l'Unione Combattenti ex a. u., il Consiglio della Cassa ammalati e la Società di Assistenza per gli impiegati, il Comitato della Bonifica di Barie e il Consiglio della Conferedazione Impiegati statali e parastatali.

Dopo aver rivolto parole di deferente omaggio al Commissario essi hanno prospettato vari questioni di interesse pubblico e di categoria che il Commissario si è riservato di esaminare.

Il Commissario per una rapida sistemazione delle strade

Subito dopo l'arrivo delle truppe Italiane a Lubiana, per interessamento del Commissario e della Direzione superiore stradale della 2 Armata venne creata da parte della A. A. S. S. (Azienda Autonoma Statale della Strada) una sezione a Lubiana, la quale ha dato immediatamente inizio ai lavori per una rapida sistemazione provvisoria della rete stradale della Provincia.

Attualmente sono infatti in corso lavori per una spesa complessiva di L. 1,400.000 con l'impiegato di 1388 operai locali.

In pari tempo il Commissario ha disposto il riattamento provvisorio della rimanente rete stradale della ex Banovina e da domani avranno inizio tali lavori che comportano una spesa complessiva di L. 4,380.000 con l'impiegato di 500 operai giornalieri. Sono pure in corso le opere di ricostruzione di cavalcavie e ponti.

Il Commissario ha inoltre disposto perchè da parte dei Comuni sia pure provveduto al riattamento delle strade comunali.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri!

Rina Morelli — Gino Cervi — Luisa Ferida

SALVATOR ROSA

Romantična epizoda iz napolitanskih časov

Kino Matica, telefon 22-41

Danes premiera

Drama v gozdu

Viktor Staal, Ruth Hellberg, Karl Raddatz. Najnovejši žurnal Luce in kot dodatek kulturni film „Jeruzalem"

Kino Sloga, telefon 27-30

Za smeh in za kratek čas

Glej, da se ne zaljubiš

Hans Moser, Carola Höhn, Karl Schönböck, Wolf Albach Retty, Rudolf Carl in drugi

Kino Union, telefon 22-21

Comunicate di guerra tedesco

Berlino, 13. maggio. Il Comando Supremo delle Forze Armate Tedesche comunica:

Nostri sommergibili hanno affondato in tenaci attacchi durante più giorni 9 navi mercantili nemiche per complessive 56.248 tonn., che facevano parte di un convoglio fortemente scortato da cacciatorpediniere.

Di questo convoglio sono state quindi affondate dagli attacchi dell'arma sottomarina comprese quelle gia rese note precedentemente 13 navi mercantili nemiche, par complessive 76.248 tonn.

L'arma aerea ha bombardato nella scorsa notte con ottimi risultati città portuali dell'Inghilterra meridionale e sud orientale.

Aerei da combattimento hanno affondato durante il giorno davanti alla costa orientale scozzese una nave mercantile di 8 mila tonn. e nella scorsa notte una piccola nave da guerra nei pressi di Landsend.

Con lancio di bombe e facendo uso delle armi di bordo, sono state gravemente danneggiate due grosse navi mercantili ed un battello vedetta.

Nell'Africa settentrionale carri armati del corpo tedesco dell'Africa hanno distrutto presso Tobruk una batteria britannica.

Azioni locali di carri armati britannici sono state stroncate.

Nei pressi di Sollum vivace attività di reparti esploratori da ambo le parti.

Aerei tedeschi da combattimento e da picchiata hanno bombardato unitamente a formazioni dell'arma aerea italiana, punti di approvvigionamento del nemico nei pressi di Tobruk, nel porto un bastimento è stato incendiato.

Nel golfo di Suda ed a sud dell'isola di Creta aerei tedeschi da combattimento hanno gravemente danneggiato parecchie navi mercantili.

Sull'isola di Malta l'arma aerea tedescha ha attaccato importanti attrezzature belliche con evidenti risultati, tra cui l'aeroporto di Luca ed il porto di La Valleta.

Il nemico ha gettato nella scorsa notte con deboli forze bombe sulla Germania occidentale e sud occidentale.

In alcune città, tra cui Mannheim e Colonia, sono stati provocati incendi a quartieri di abitazione ed da impianti industriali.

I danni ale cose e le perdite tra morti e feriti sono irrilevanti.

Una squadriglia di apparecchi da picchiata al comado del tenente Riger si è particolarmente distinta durante efficaci attacchi su una formazione navale britannica compiuti nella note sull 11 maggio davanti a Bengasi. (Stefani)

Bremen bombardiran

Berlin, 13. maja. V noči na ponedeljek so angleški bombniki napadli Bremen ter metali razdiralne in zažigalne bombe po vsem mestu. Ena ljudsko šola je bila zadeta in zažgana ter je po večini razdejana. Zažigalne bombe so zadele tudi višjo dekliško šolo ter zgodovinski muzej, ki je hudo poškodovan. Mnogo važnih zbir je pokončal požar. V neki bolnišnici je začela goreti mrtvašnica, pralnica in hladilnica.

Scene della sfilata militare il Giorno dell'Esercito
Prizori z vojaške parade na Dan Vojske

Magnifica sfilata degli Alpini davanti l'Alto Commissario. — Kolone planincev korakajo v strumnem koraku mimo sedeža Visokega Komisarja.

Foto J. Šmuc, Dunajska c.

Gospodarstvo

Hrvatski gospodarski načrti

Hrvatska uživa že dober mesec dni položaj samostojne države, toda to je samo zunanji okvir, v notranjosti pa je še vse v presnavljanju in vrenju. Ogromne so naloge na vseh področjih državnega življenja, ki čakajo vodstvo Hrvatske. Težave nastopajo na vseh področjih, zlasti pa na gospodarskem. Reči pa moramo, da se je vodstvo države energično zavzelo zlasti za ureditev najnujnejših gospodarskih vprašanj ter je v tem pravcu pokazalo veliko delovnost in dalekosežno podjetnost. Cela vrsta uredb je že izšla, da bi se spravil v tek upravni stroj ter bi se zagotovilo najnujnejše gospodarsko življenje naroda, predvsem pa preskrba z živežem in najvažnejšimi potrebščinami. Pri tem delu uporablja vodstvo države zvesto pa izkustva in pridobitve, ki so obnesle v Nemčiji in Italiji.

S prvimi ukrepi skuša država ugotoviti količino vseh zalog surovin in industrijskih izdelkov. Pripravlja se racioniranje oblačilnega blaga ter uvoženih življenjskih potrebščin, dočim se bo izvršilo racioniranje živil domače proizvodnje kasneje. Določene so maksimalne cene za vse najvažnejše izdelke in življenjske potrebščine, s strogimi odredbami skušajo oblastva preprečiti kupičenje živil in blaga. Izšla je stroga prepoved štrajka, vsako zapuščanje službenega mesta je strogo prepovedano. Židje se energično izločajo iz gospodarskega življenja, v katerem je imelo okrog 40.000 pripadnikov tega naroda odločujoč vpliv. Tovorni promet se polagoma vpostavlja ter deluje sedaj že na pretežnem področju države.

Vlada je izdelala v glavnih obrisih gospodarski program, ki ga bo začela izvajati, ko bodo državne meje končno določene. V tem programu se posveča največja pažnja poljedelstvu. Hrvatska je kljub izrazito agrarnemu značaju zemlje za gotove poljedelske proizvode, na primer pšenico, še vedno pasivna pokrajina. Z intenzivnim poljedelstvom ter notranjo kolonizacijo, ki predvideva izvedbo agrarne reforme ter preselitev kmečkih družin iz prenapolnjenih v bolj redko naseljene kraje. S kultiviranjem 400.000 ha neobdelane zemlje in s preoravanjem pašnikov v njive naj bi se zagotovila zadostna proizvodnja poljskih pridelkov.

Prav tako posveča vlada veliko pažnjo industriji, ki je prav močna. Nekatere paonge te industrije, predvsem železna in boksitna industrija, so že prešle pod nemško vodstvo ter so dobro zaposlene, dočim računajo druge z naročili iz rajha. Taka naročila je tekstilna industrija že dobila. Nekatere industrijske panoge, ki so na primer važne za državno obrambo, pa namerava država sama prevzeti. Že je podržavljena industrija in trgovina sanitetnih potrebščin, ki je bila doslej vsa v židovskih rokah.

Zunanja trgovina se je začela polagoma razvijati, klirinški promet z Nemčijo že deluje. V delu so priprave za novo hrvatsko carinsko tarifo. Hkratu se vršijo priprave za uvedbo domačega plačilnega sredstva. Enota hrvatskega denarja bo »kuna«, ki bo štela 100 »banic«. Vrednost »kune« bo ista kakor vrednost dinarja. Poleg novega denarja pa bo ostal začason v prometu tudi nemški denar, ki so ga prinesle v državo zasedbene oblasti, ter bo veljala nemška marka 20 »kun«. Pripravlja se tudi reorganizacija kreditnega sistema in denarnih zavodov, ki so bili doslej večinoma v židovskih rokah. Število bank se bo zmanjšalo. Poštna hranilnica, ki se je osnovala v Zagrebu, je prvi samostojni državni denarni zavod.

Italijanščina brez učitelja 14

Zdaj pa na nekaj stavkih preizkusimo, kako ste si osvojili pridevnik in njegove muhe.

Mio fratêllo è pôvero (= reven), mia sorêlla è ancóra più pôvera, ma io sóno il più pôvero di tútti (= od vseh). Mia sorêlla è la più gránde délla nôstra famıgia. Ella è più gentile (= vljudna) di súa sorêlla minóre (= mlajši). La mia stánza è più bêlla che cômoda. Óggi sêi più diligênte (= priden) che iêri (= včeraj). L'Itália produce (= prideluje) più vino che la Slovênia. Il nôstro vestíbolo è méno scúro del vôstro. È così buóno cóme súo fratêllo.

On je najintimnejši (intimen = intimo) prijatelj mojega strica. Naše stanovanje je manjše kakor njihovo. Spalnica je tako velika kakor jedilnica. Kuhinja je temnejša kakor kopalnica. Sprejemnica je večja od tujske sobe. Anton je bogatejši kakor France, ker (= perchè) dela bolj kakor France.

SEDMA LEKCIJA

Seznanili se bomo s preteklim časom.

Ljudje so že taki, da zmeraj hvalijo tisto, kar je minilo — pa če je bilo še tako zanič. Če hočete o preteklih stvareh govoriti, morate poznati slovnični pretekli čas. Slovenskega preteklega časa Vas je naučila materina šola, italijanskega Vas moram naučiti nocoj jaz.

Malo pomislite: kako pa tvorite slovenski pretekli čas? Recimo: »sem delal«. Prva beseda je »sem« — pomožni glagol. Druga beseda je »delal« — (tvorno)pretekli deležnik.

Italijan ima več možnosti, da izrazi pretekli čas. Mi se omejimo nocoj samo na eno, to je na »sestavljeni pretekli čas«, il passáto prôssimo, ki nekako odgovarja navadnemu slovenskemu preteklemu času in se v italijanskem govoru tudi največkrat rabi. Lahko se ga bomo tudi naučili, ker je njegova tvorba sorodna tvorbi slovenskega preteklega časa.

Italijanski pretekli čas »passáto prôssimo« namreč tudi tvorimo: a) s pomožnikom (avére ali êssere), in b) preteklim deležnikom. Obadva skupaj dasta passáto prôssimo: hô lavoráto — sem delal.

Oba pomožnika že poznamo, neznana pa nam je še tvorba preteklega deležnika. Pretekli deležnik tvorimo v italijanščini tako, da pridámo glagolski osnovi odgovarjajočo končnico. (Osnovo dobimo, kakor že veste, tako, da odbijemo nedoločniku končnico -áre, -ére, (-êre) ali -íre!)

Pri glagolih 1. spregatve pridámo osnovi končnico

-ato: lavor-áto.

Pri glagolih 2. in 3. spregatve pridámo osnovi končnico

-uto: tem-úto, ved-úto.

Pri glagolih 4. spregatve (brez ozira na skupino a) ali b) pridámo osnovi končnico

-ito: sent-íto, fin-íto

Opomba. S tem nismo dobili samo tako imenovanega slovenskega tvornopreteklega deležnika (govoril, bal, verjel, čutil, končal), ampak tudi slovenski trpnopretekli deležnik: govorjen, občuten, končan... Italijanščina ima za oba slovenska deležnika isto obliko!

Zdaj, ko znamo tvoriti deležnik, lahko tudi tvorimo pretekli čas passáto prôssimo. Pred deležnik postavimo pomožnik (v večini primerov se rabi pomožnik avére) — pa smo dobili passáto prôssimo.

Več o njem jutri. Za nocoj poskusite spregati v passátu prôssimu: parláre, temére, crédere, finíre, compráre, vedére, dormíre, spedí-

Poletno škropljenje sadnega drevja

Ne meneč se za dogodke v svetu je prišla k nam pomlad s svojim brstjem in cvetjem. Češnje, češplje in marelice so že skoraj zacvele, hruške in jablane pa baš odpirajo cvetne čašice poživljajočim sončnim žarkom. Čas cvetenja opominja sadjarje, da je treba misliti na zaščito sadnega drevja pred škodljivci, kajti čim se cvetje ospe, treba opraviti prvo poletno škropljenje vseh vrst sadnega drevja, da ohranimo sadni pridelek pred glivičnimi boleznimi in živalskimi škodljivci. Prvo poletno škropljenje se mora opraviti, ko odpadejo cvetni venci, temu sledi drugo škropljenje, ko so plodovi debeli kakor lešniki, tretje škropljenje pa tri tedne pozneje. Pri poznih (zimskih) jabolkih in hruškah je priporočati še četrto škropljenje konec julija ali v začetku avgusta, da zatremo škrlup na sadju.

Za poletno škropljenje po cvetu uporabljamo praviloma le 2—3% žveplenoapneno (kalifornisko) brozgo z 0.2% dodatkom apnenega arzenijata (20 dkg na 100 l) ali pa ½—¾% nosprasit. Paziti moramo, da vzamemo pri drugem in kasnejšem škropljenju po cvetju vsakokrat za ¼% slabšo (redkejšo) mešanico nosprasita.

Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I bo skušala oskrbeti tudi letošnje poletno škropljenje svojim članom in drugim interesentom ter prosi za pravočasne prijave po dopisnici ali telefonično na naslov blagajnika g. Teodorja Dreniga, Cesta v Rožno dolino 36 (tel. 23-55). Članom, ki bočejo to delo opraviti sami, so na razpolago za izposojanje ročna in nahrbtna škropilnica proti majhni odškodnini. Tudi brozgo lahko dobijo po znižani ceni. Po možnosti bo podružnica priredila tudi praktični pouk o poletnem škropljenju.

Podružnica poziva vse svoje člane-sadjarje, da s skrbnim in marljivim škropljenjem zagotovijo, v kolikor je to v človeški moči, letošnji sadni pridelek in da s tem pripomorejo v teh težkih časih k izdatnejši prehrani ljubljanskega prebivalstva.

*

Imenovanje izrednih komisarjev za bivše jugoslovanske paroplovne družbe. V Rimu je izšel proglas Duceja, na osnovi katerega bodo lahko imenovani pri vseh jugoslovanskih paroplovnih družbah posebni komisarji. Ti komisarji bodo imeli iste pravice kot redni upravni organi družb. Komisarji bodo vsake tri mesece poročali o stanju družb.

Vpisi v trgovinski register. Pri podružnici bivše Narodne banke je bil vpisan za upravnika vicedirektor Gregorič Ivan, Hrovatin Ivan je bil imenovan za vršilca dolžnosti upravnika podružnice, za šefe oddelkov pa so bili imenovani Berlič Simon, Bajić Djordje in Janko Košenina. Vpisana je bila tvrdka Alojz Žitnik & Comp., impregnacija papirja in tkanin, izdelovanje umetnih črev, kazeina in kazeinskih izdelkov, družbenika: dr. Šemrov Franc in Žitnik Alojzij, nadalje je bila vpisana v Ljubljani, Tavčarjeva ul. št. 13, družba Jugomineral, rudarska k. d. Čop, r. Stamfel & Ko., osebno jamčeča družabnica Čop Magdalena, roj. Stampfel. — Pri tvrdki I. Hafner, Ljubljana je bil izbrisan prokurist Gruden Vinko, vpisan pa novi družabnik Gruden Vinko.

Tovorni promet na Hrvatskem. Dne 7. maja je bil obnovljen ves tovorni promet na Hrvatskem, in sicer na onih progah, ki niso poškodovane. Promet z Nemčijo je večinoma normaliziran.

Hrvatski delavci gredo v Nemčijo na delo. Dne 8. maja je bila v Zagrebu podpisana pogodba, po kateri bo v Nemčijo šlo na delo 54.000 novih hrv. delavcev, razen onih 12.000, ki so že pri delu.

Prof. dr. Maver si je ogledal naše vseučiliške zavode

Poročali smo že, da je prispel v Ljubljano univerzitetni profesor dr. Giovanni Maver iz Rima. Profesor Maver je eden najbolj znanih italijanskih slavistov in odličen poznavalec južnoslovanskih jezikov. Bil je tudi predsednik vseh Institutov za italijansko kulturo v bivši Jugoslaviji ter je svoj čas odprl tudi Institut za italijansko kulturo v Ljubljani. Pod njegovim vodstvom bo sedaj obnovljeno delovanje Instituta. G. prof. dr. Maver pa je prišel iz Rima tudi kot odposlanec Prosvetnega ministra kateremu bo poročal o stanju naših prosvetnih ustanov in šol. Te dni je g. profesor obiskal vse vseučiliške ustanove in zavode ter si je ogledal njihov obrat. V spremstvu zastopnikov vseučiliških oblasti si je v ponedeljek ogledal delo in ureditev anatomskega Instituta. V torek je obiskal odposlanec Prosvetnega Ministra vse zavode ljubljanske tehnike, kjer se je posebno zanimal za že skoraj popolnoma dograjeni in urejeni zavod za strojništvo, ki je prav po iniciativi njegovega predstojnika univ. prof. inž. Lobeta opremljen z najsodobnejšimi stroji in napravami. G. prof. Maver si je dalje tudi ogledal kemični in mineraloški institut, ki ju sedaj gradijo, prav tako pa je pokazal izredno zanimanje za vse načrte, po katerih naj bi bila izpopolnjena naša tehnika, tako za načrte sodobnega elektrotehničnega instituta in laboratorija ter gradbenega oddelka. V sredo je g. prof. Maver obiskal vseučiliško knjižnico v starih prostorih v Poljanski gimnaziji, kamor je že pred leti sam večkrat prihajal, ko se je zanimal za našo literaturo in redkosti iz naše knjižnice, ki ima tudi lepo zbirko italijanskih knjig. G. prof. dr. Maver si je nato ogledal tudi novo zgradbo vseučiliške knjižnice. Prepričani smo, da je delo naših znanstvenih zavodov napravilo na odposlanca Prosvetnega Ministra v Rimu najboljši vtis in da bo na pristojnem mestu tolmačil delo in potrebe naših znanstvenih zavodov.

Koledar

Četrtek, 15. maja: Zofija, mučenica; Izidor, spoznavalec; Janez Saleški, spozn.; Torkvat, m.

Petek, 16. maja: Janez Nepomuk, mučenec; Ubald, škof; Maksima, devica.

Pogrešanci se oglašajo

Iz Splita in okolice so na Rdeči križ došla obvestila o pogrešancih. — Svojce prosimo, da dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22 b-II. sporočila. Opozarjamo, da so naši kurirji še na delu in da bomo v kratkem lahko postregli še z novimi informacijami.

Avelin Erna, Babšun Franc, Banko Vladimir, Benčan Raduša, Bernat A. Franjo, Burazin (Latinar) Marica, Draginc Terezija, Drnovšek Milan, Druškovič Franjo, Dubokovič Lučič Petar, Djorževič Živojin, Einspieler Maksa, Frank Milan, Grabrijan Nada, Grobler Edvard, Izlakar-Roškar Merv, Jagodic Stanko, Juhart Julijan, Konte Ivan, Konte Ivan in žena Iva, Lipovž Anton, Lisac Rudolfo, Medenica Radom, Matko F. Herman, Mesesnel Miroslav, Miklavčič Oton, Pakota Matej, Panina Nina, Pavlinič Albin, Perhanc J. Rafo, Petrovič Jakob, Prebil Ferdinand, Reboli Vinko, Robežnik Ivan, inž. Ružič Ante, Sergij Venturini, Smodlaka Zora, Starič Rudolf, Stojanovič Levo, Šinkovec Alojzij, Šegula Milan, Vela Konrad, Vožnerc Julij, Zaplotnik Bogdan.

Iz Belgrada:

Bervar Anton, Bezlaj Stane, Boževič Stana, Cvetko Karl, Cajnko Franc z rodbino, Cvijovič Mira roj. Devič, Debevc Gabrijela, Djuroškovič Jovan in Marica, Dolinar Lojze, Djordjevič Nikola, Djordjevič Sofija, Draškovič Marica, dr. Eržen Anton, Gabrijel Marija, Jerančič Pavla, Jovanovič Kosta, Klepej Anton, Krajnik Ivan, Krnc Ivan, Kuščer Paula roj. Frank, dr. Lesič Emanuel, Lobačev Jurij, Logonder Marija, Logonder Vera, Matič Julijana, Mesarič Zvonko, Milenkovič Sofija, Vlad., Mlakar Aleksander, Mosusov Dragica, Nardin Ludovik z ženo, Penkovič Lojzka, Pregar Olga in inž. Pregar Gjuro, Prebeg Mato, Rodin Veronika, Svetina Lovro, Skobl Štefanija, Urbar Vitei, Urbič Franc, dr. Vodušek Žiga, Vuk Štefanija.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljše mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča SLATINA RADENCI

— **Razpis ustanov.** Uprava univerze v Ljubljani razpisuje za študijsko leto 1941/42 štiri ustanove dr. Pavla Turnerja, vsako v višini 38.000 din, namenjene za dva jurista in dva filozofa slovenske narodnosti, ki so položili državne (diplomske) izpite ter si pridobili doktorat na ljubljanski univerzi. Ustanove imajo namen, da se dovoljno omogoči vrednim kandidatom enoletno bivanje v inozemskih kulturnih in znanstvenih žariščih in to v svrho, da nadaljujejo strokovne študije in da si obenem pridobe one splošne in družabne izobrazbe, ki je znak omikanega in kulturnega človeka. Tekmec za podporo in ustanove mora izkazati, da ima inozemski jezik tistega mesta, v katerem se zaveže bivati v svrho izpopolnitve svoje strokovne in svetovne izobrazbe, že toliko v oblasti, da bo mogel uspešno zasledovati smoter podpore. Obenem mora predložiti pismen načrt, na kakšen najbolj koristen način namerava podporo porabiti. Podpora je določena za eno koledarsko leto v višini po 38.000 din kandidatom, ki izpolnjujejo zgorajšnje pogoje, in se bo izplačala v dveh polletnih obrokih vnaprej. Drugi polletni obrok se nakaže na podlagi podrobnega poročila precipienta o tem, kako je dotlej porabil bivanje v inozemstvu v smislu smotra, kateremu služi podpora. Univerzitetna uprava bo izplačilo drugega polletnega obroka ustavila, ako bo prišla do prepričanja, da precipient ne izkorišča dane mu prilike tako, kakor bi bilo potreba. Pravilno kolkovane prošnje s potrebnimi dokazili je vložiti na rektoratu do najkasneje 27. maja 1941. Čas, katerega želi prosilec prebiti v inozemstvu, naj bo v prošnji naveden tako, da bo obsegal dva študijska semestra. — Rektor: Slavič.

— **Tečaj italijanščine** (dnevni in večerni) prične 15. maja. Informacije daje in sprejema prijave: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Telefon 43-82.

— **Praktični učiteljski izpit** za učiteljice gospodinjskih šol in tečajev bo v učiteljski gospodinjski šoli dr. Kreka v Ljubljani, Zgornja Šiška, v dneh 19. do 21. maja t. l. Učiteljice gospodinjskih šol in tečajev, ki imajo 20 mesecev praktičnega dela v gospodinjski šoli ali ki so imele štiri gospodinjske tečaje, naj takoj vložе prošnje za pripustitev k izpitu. Že vložene prošnje veljajo. Kandidatinje naj se zglase v ponedeljek, 19 t. m. ob 8 zjutraj pri ravnateljstvu gospodinjske šole dr. Kreka, kjer se bo takoj prišel pismeni izpit.

— **Strojepisni tečaji** — novi (dnevni in večerni) prične 15. maja. Informacije daje in sprejema prijave: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15, Telefon 43-82.

— **Poštne avtobusne proge odpadle.** Ljubljanska poštna direkcija je poprej vzdrževala nekatere državne avtobusne proge za prevoz potnikov ter poštnih pošiljk in pisem. Največ teh prog je bilo na Štajerskem in v Slovenski Krajini. Ker so ti deli Slovenije bili zasedeni od Nemcev in Madžarov, so te proge sedaj izpadle iz uprave ljubljanske poštne direkcije. Tudi avtobusno progo novo mesto—Brežice je poštna uprava zaenkrat opustila.

— **Velika delavska kolonija v D. M. v Polju.** Vsakemu delavcu lepo, zdravo domovje z vrtom! To načelo si je postavila Borza dela, ko je že pred meseci vodila pogajanja za nakup obsežnega zemljišča v D. M. v Polju. Po daljših pogajanjih je Javna borza dela kupila 153.701 kv. m obsegajoče zemljišče, ki spada v zemljiški knjigi ljubljanskega okr. sodišča pod zemlj. vlož. štev. 342 in 343 k. o. Slape. Kupnina je znašala 3,906.226 din. Lastnice tega zemljišča, ki je pred vojno tvorilo veliko vojaško vežbališče, so bile doslej :Lotte v. Horsetzky, stanujoča v Ljubljani, Vegova ul. št. 8, Josipina Wenckheim iz Budimpešte in Margareta Paumgarten, stanujoča v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5. Javna borza dela namerava na tem svetu zidati do 150 delavskih hišic, katerih vsaka bo imela še 400 kv. m vrta. Kmalu bo Borca dela začela zidati delav. hišice. Vsak delavec bo stroške za svet in zidavo hišice plačeval v obliki mesečne stanarine toliko časa, da bodo ti stroški kriti in amortizirani. Amortizacijski načrt določa 25 let za plačilo vseh stroškov. Delavcu pa bo tudi dovoljeno, da lahko že poprej plača vse stroške, to v slučaju, da ima kake prihranke na razpolago ali pa, da pride do večjega zaslužka.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žleze in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

— **Avtobusne zveze na Notranjsko.** Iz Ljubljane vodita sedaj dve stalni avtobusni progi na Notranjsko. Obe progi vežeta končno Loško dolino z Ljubljano. Promet na obeh progah je postal sedaj živahnejši. Pečnikarjev avtobus vozi iz Ljubljane čez Velike Lašče na Bloke, v Lož in Stari trg in sicer zjutraj iz Loške doline v Ljubljano, popoldne ob 13.50 pa nazaj v Loško dolino. Zaradi oviranega, pretrganega železniškega prometa Ljubljana—Rakek, je avtobusno podjetje Mele organiziralo avtobusno vožnjo Ljubljana—Stari trg. Ta proga vodi iz Ljubljane čez Vrhniko, Logatec, Planino, Rakek, Cerknico, Grahovo, Bloško polico v Lož in Stari trg. Zjutraj vozi avtobus iz Starega trga in prispe v Ljubljano okoli 8. Povratek je popoldne. Prvi avtobus odpelje ob 15, drugi ob 16. Oba s Figovčevega dvorišča.

— **Kdor kaj ve** o rez. inž. podpor. Božu Kramaršiču, naj nujno sporoči na naslov: Marija Kramaršič, Ljubljana, Cesta 29 oktobra, 9-II. — Odšel je baje 8. aprila z 81. leto iz Zagreba proti Popovari, oziroma dalje proti Novski. Stroške povrnemo!

— **Če kdo ve,** kje je Anton Kovač, upravitelj šole na Vrhu pri sv. Treh kraljih, ki je bil poklican kot rez. podporočnik, 2. četa, 4. vod, Dravograd-Guštanj, lepo prosim, naj sporoči na naslov: Angela Kovač, Vrh sv. Treh kraljev, pošta Rovte nad Logatcem.

Ne sodite!

»Kdor bi prepotoval ves svet in iskal, bi našel same sodnike, pa nobenih krivcev. Zakaj nihče se svoje krivde ne zaveda tako, da bi se ne povišal nad bližnjega! Vsi, vsi hočemo biti sodniki. Sedimo na visokih šolah z iztegnjenimi rokami in kažemo nizdol na svoje brate in sestre, ki nam niso všeč. Poglejte jih, ti so krivi! Vse roke so iztegnjene, a ne ene ni, ki bi se usmiljeno iztegnila in dvignila grešnika kvišku. Ljudje ne poznamo usmiljenja!«

Tako je zapisal pisatelj in zares ti je treba le en sam dan prisluškovati svojim mislim in govoricam, pa takoj zapaziš, da najrajši obsojamo druge, sebe pa ne vidimo.

Spričo svojih bližnjih smo le preradi državni tožilci in vse, kar je bilo že zdavnaj pozabljeno in odpuščeno v življenju kakega človeka, vse tiste davne stvari skušamo osvežiti v spominu ljudi, ko razpihamo po kotih preteklosti sleherne drobcene praške, ki so se kakega človeka mimogrede držali, a so že zdavnaj odpadli z njega.

Kako se strinja takšna trdosrčnost spričo bližnjih z lastno pregrešnostjo in slabostjo? Ali se naj potem začudimo, da je Kristus dejal: »Hinavec, najprej izderi bruno iz svojega očesa in šele potem glej, kako bi spravil pezdir iz očesa svojega brata!« (Luk. 6, 42.) In ker je tudi vedel, da ne bomo mogli nikdar skončati dela s tem, da bi očistili svoje oko vseh smeti, je še dejal: »Ne sodite, da ne boste obsojeni; odpuščajte, da bo tudi vam odpuščeno!« (Luk. 6, 37.)

Tolikrat govorimo o ošabnosti, pa ne vemo, da je ošabnost tista, ki govori iz nas. Vsi smo zmeraj z eno nogo v grehu in kako se predrznemo obsojati druge in reči, da so grešniki? »Pozabljamo, da smo ljudje! Pozabljamo na svojo slabost, ki smo vprav zaradi nje samo ljudje. Če bi mogli govoriti z glasovi Boga, z viharji, ki hrumijo in bobnijo, da se stresajo skalnate stene naših dolin, s hudourniki, ki prihrumijo čez naše njive in bogastva: ljudje smo in spričo svoje slabe ure ni noben človek varen. Mi, ki tako bahavo sedimo na stolih sodnikov, poglejmo se do dna v svoje duše! Ali smo brez napake? In če smo, ali je našega življenja že konec? Bojmo se svoje ure slabosti! Vsakdo, pa če ima sedem oklepov okrog sebe, utegne pasti — vprav zato, ker smo ljudje in ljudem se ne spodobi, da obsojajo druge ljudi.« (E. Jahn.) Čim globlje pogleda človek v svojo dušo, tem milejši in dobrohotnejši je napram svojemu bližnjemu.

LJUBLJANA

! **Dva naša umetnika,** vzgojitelja našega glasbenega naraščaja, sta se združila in sklenila obogatiti naše koncertno življenje z nekaterimi komornimi koncerti. V petek, 16. t. m. bodsta izvajala med drugim Janačkovo sonato v des-duru. Janaček je poleg Smetane in Dvořaka najslavnejši češki skladatelj, ki uživa s svojimi operami in komornimi deli svetoven sloves. Poleg Janačka bosta umetnika igraša v petek še Corellijevo sonato v d-duru in Beethovnovo sonato v f-duru, ki je znana pod imenom Spomladanska sonata. Koncert bo v petek, 16. t. m. ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

! **Veliki orkester Ljubljanske Filharmonije** bo izvajal v ponedeljek, dne 19. maja v Unionu skladbe skladateljev Škerjanca, Corellija, Glazunova in Beethovna. Koncert, ki bo nudil umetniški dogodek, naj bo v teh časih razprodan do zadnjega kotička, saj je namenjen za pomoč brezposelnim slovenskim godbenikom. Dirigent Samo Hubad, solist-docent Karlo Rupel. Predprodaja vstopnic pri blagajni Kina Union. Cene nizke.

! **V 4 mesecih letos 349 porok.** Letošnji predpust je bil dolg. V vseh ljubljanskih cerkvah je bilo v predpustnem času veliko porok, največ v frančiškanski, kjer se je februarja poročilo 48 parov. Veliki in viharni dogodki od srede marca do srede aprila so nenavadno močno vplivali na število porok, sklenjenih v sedmih ljubljanskih cerkvah. Mladi ljudje, poklicani k vojakom, so stopali pred oltar in sklepali zakonske vezi s svojimi izvoljenkami. V predpustnem času februarja je bilo v Ljubljani 125 porok, v času od marca do konca aprila pa 173. V času od 1. januarja do 1. maja je bilo v ljubljanskih cerkvah poročenih 349 parov. Posamezni župni uradi so za te mesece zaznamovali naslednje število porok: frančiškani 122, stolnica 20, šempetrski 77, trnovski 39, šentjakobski 37, viški 28 in župni urad v Spodnji Šiški 26 porok.

! **»Othello« kot dijaška predstava.** Posebej opozarjamo dijaštvo na dijaško predstavo Shakespeareovega »Othella«, ki bo uprizorjen v petek, 16. t. m. ob 15 v Drami. Poznanje Shakespeareovih del spada k splošni izobrazbi, zato bi se moral z njimi seznaniti vsak dijak.

! **Že nad 12.000 bolnikov sprejetih v bolnišnico.** Te dni je ljubljanska bolnišnica sprejela bolnika, ki je dobil pri sprejemu številko 12.000. To pomeni, da se v bolnišnico, ki je izgubila precej svojega običajnega zaledja, zateka nekoliko manjše število bolnikov kakor svoj čas. Lani je bil povprečen sprejem bolnikov na mesec okrog 3000. Za letošnje leto pa znaša povprečni mesečni obisk le še 2.600, pri čemer moramo računati, da so imeli prvi trije meseci popolnoma normalen obisk, tako da odpade na čas zadnjega poldrugega meseca le nekaj nad 3000 bolnikov. Prav verjetno je, da bo povprečni obisk na mesec le nekaj nad 2000 bolnikov, tako da bolnišnica zdaleka ne bo mogla doseči svojega lanskoletnega rekorda, ki je dosedel 36.000 bolnikov.

Zobozdravnik

Med. univ. dr. STANE VRHOVEC

ordinira pri dr. KRAIGHERJU

Beethovnova ulica 9 — Telefon 38-30

! **Živahen živilski trg in kontrola mleka.** Mestno tržno nadzorstvo je te dni izvedlo strogo kontrolo mleka, ki ga dovažajo v mesto okoliške mlekarice za posamezne stranke. Dnevno so tržni organi vzeli do 20 vzorcev mleka na raznih krajih pri mitnicah in tudi na stranskih potih. Splošno je bilo ugotovljeno, da dovažajo mlekarice v mesto zdravo in čisto mleko brez vsakih primesi. So pa še vedno nekatere, ki skušajo z mlekom manipulirati in prilivajo mleku vodo ali pa dovažajo strankam posneto mleko. Od sobote do včeraj so bili ugotovljeni nekateri primeri, ko so mlekarice prilivale vodo, prav tako tudi primeri posnetega mleka. Te mlekarice morajo plačati takso 80 din za preiskavo, poleg tega pa še denarno kazen do 200 din. Posebna živahnost je vladala na živilskem trgu. Največja gneča že ob zgodnjih jutranjih urah je bila okoli prodajalk jajc. Jajca so bila 6 do 7 komadov za 10 din. Na trgu je bilo precej kokoši in petelinov. Neka prodajalka je zahtevala za velikega in težkega petelina kar 100 din. Tržni organi so na zahtevo kupovalk intervenirali in je kmtica popustila tri kovače. Gosi so bil po 80 din komad. Za te se ni nikdo zanimal. Zelenjava je bila po cenah, kakor jih je za ta teden določilo tržno nadzorstvo sporazumno z zastopnicami gospodinj, prodajalk in trgovcev z zelenjavo. Novi krompir je bilo po 8 do 12 din kg. Solata 18 do 20 din kg. Na Sv. Petra nasipu je bilo 10 voz krompirja

! **Steklenice od konjaka,** vse velikosti, kupi Fr. Kham, Kongresni trg 8.

Gledališče

Drama. Začetek ob 19. Četrtek, 15. maja: »Komedija zmešnjav.« Red Četrtek. Petek, 16. maja, ob 15: »Othello.« Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Sobota, 17. maja: »Učenjak.« Red Premierski.

Opera. Začetek ob 19. Četrtek, 15. maja: »Seviljski brivec.« Red Premierski. — Petek, 16. maja: Zaprto. Sobota, 17. maja: »Ples v maskah.« Red B.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Kanarček z obročkom in številko se je zaletel v Beljaško ulico št. 22, visoko pritličje.

Iz Spodnje Štajerske

Dosedanja Švabska kulturna zveza za Spodnje Štajersko je bila s posebno proslavo, ki se je vršila v bivši unionski dvorani v Mariboru, slovesno včlenjena v novo ustanovljeno »Domovinsko zvezo«. Pri tej slovesnosti je govoril dosedanji Gauführer Kulturbunda, mariborski protestantski duhovnik Baron, ki je prikazal ves dosedanji razvoj te organizacije na Sp. Štajerskem. Za njim je govoril šef civilne uprave za Sp. Štajersko dr. Überreiter, ki je članstvu Kulturbunda izrekel Führerjevo zahvalo za dosedanje delo. Spregovoril je tudi voditelj novo ustanovljene Domovinske zveze Steindl, ki je izjavil, da bo najlepša ura njegovega življenja takrat, ko bo Gauleiter mogel stopiti pred Führerja in mu javiti: »Moj vodja, nekoč ste mi naročili, naj Spodnje Štajersko napravim nemško. Spodnještajerska je nemška!« — Slovesnost so zaključili s petjem nemške himne.

Überreiter obiskal razne kraje na Štajerskem. 1. maja, na dan, ko praznuje vsa Nemčija praznik dela, je politični komisar za Sp. Štajersko Überreiter obiskal večje kraje na Štajerskem, med temi Celje, Laško, Rimske Toplice, Trbovlje in Hrastnik.

Kazni za nedovoljeno dviganje cen. V Mariboru je bilo kaznovanih več oseb, ki so kljub prepovedi samovoljno zvišale cene raznim živilom. Te prestopke so ugotovili uradniki »Wirtschaftsamta«, ki mu je med drugim poverjena tudi kontrola nad nadziranjem določil o maksimalnih cenah.

Cena krompirju je bila na Sp. Štajerskem določena s posebno odredbo. Najboljši krompir, bel, smejo konzumentom prodajati po 2.20 din kilogram. Ostale slabše vrste krompirja se smejo prodajati po 2 din kilogram.

Važna odredba na Štajerskem. »Mitteilungsblatt«, ki izhaja v Celju, objavlja odredbo, po kateri se sme v svrho okrepitve nemštva na Sp. Štajerskem zaseči in zapleniti imovina bivših državljanov in juridičnih oseb Jugoslavije. Zaplembo sme odrediti politični komisar za Štajersko, ki tudi razpolaga z zaplenjeno imovino.

Določbe o zaposljevanju delovnih moči na Sp. Štajerskem. Po določbah, ki jih je izdal politični komisar, sme delavec mesto zaposlitve zapustiti le s privoljenjem pristojne Borze dela. Tudi odpust delavca je dovoljen le s pristankom borze dela. Obrati stavbnih, kovinskih in prometnih obrti smejo delovne moči zaposliti le s privoljenjem borze dela. Ta določila veljajo tudi za rodbinske člane, ki stalno pomagajo v obratih sorodnikov.

Narodno socialistična stranka zaenkrat na Sp. Štajerskem ne bo ustanovljena. Politični komisar za Sp. Štajersko Überreiter je izdal razglas, v katerem sporoča spodnještajerskemu prebivalstvu, da nemška narodno socialistična stranka na Spod. Štajerskem zaenkrat ne bo ustanovljena, pač pa da je ustanovljen Steierischer Heimatbund, ki bo združeval vse, ki se na Sp. Štajerskem poklicno udejstvujejo. Član more postati le oni, ki se odkritosrčno priznava k Führerju in Reichu.

Vodstvo Heimatbunda na Sp. Štajerskem. Za voditelja Heimatbunda na Sp. Štajerskem je postavljen Gaurat Franz Steindl ki se je rodil dne 5. marca 1911 v Eisenerzu na Avstrijskem. V organizacijo »Hitlerjugend« je vstopil že l. 1928, dve leti pozneje pa v narodno socialistično stranko in v SA. Kot učitelj je bil v Avstriji zaradi svojega narodno-socialističnega prepričanja preganjan. Najprej so ga odpustili iz službe, nato pa je dolgo časa prebil po raznih ječah in taboriščih. Takoj ob izbruhu vojne je bil poklican k vojakom in se je kot tak udeležil borb na Norveškem. Za hrabrost je bil odlikovan z »železnim križem« II. stopnje.

Kastro - rumena trdnjava na Lemnosu

Kastro je glavno mesto grško-azijskega otoka **Lemnosa.** Mesto je dobilo ime po mogočni, srednjeveški trdnjavi, ki se, vsa porasla z lišaji, rumeno blišči v soncu. Kakor se vsa trdnjava sveti v rumenih odsevih, tako je ves otok svetlozelene barve. Nekoč je stala blizu pristanišča majhna mošeja, kot poslednji ostanek turške preteklosti, ki je pa zdaj ni več. Sveta **gora Atos** je časih razločno videti v dalji (80 kilometrov je razdalje) kot mogočen stožec, ki ima na vrhu sončno oblo. Krog vsega starega mesta se razprostirajo vrtovi z vilami v sredini. Z lepe obrežne ceste proti severu vidiš več slikovitih točk, čudovite oblike pečin in obmorska trdnjava sliči velikanskemu skladu skalovja. Nato sledijo koničasto-stožčaste grmade skal, ki se v polmraku vse črne in grozeče dvigajo iz lesketajočega se morja. Potem sledi obširen zaliv, ki je pa ves poln debelega grušča in zato ne bo Lemnos nikoli kako moderno kopališče.

Ta zaliv ima pa navelic temu ali vprav zato poseben čar pa ne le samo za naravoslovca, zlasti zoologa, ki najde tu mnogo zanimivega v raznovrstnem rastlinstvu obširne doline, ki se izliva vanjo precejšnja rečica, katera po poleti izgine, kot vse otoške reke, marveč tudi zato, ker je ta kraj prav posebno počivališče za utrujenega popotnika, ki je bil prišel s 300 m visokih skalnatih slemenov. Tu je senca, hlad in studenec s prekrasno, svežo vodo, kar zna ceniti le oni, ki je bil že na lastnem telesu preskusil neusmiljeno vročino grškega poletja. Če takole opoldne, ko se razlega skozi ozračje tisočglasni, kovinasti klic škržatov, ležiš pod figovim drevesom ali v kaki skalnati votlini in gledaš na svetlomodro ali vijoličasto Egejsko morje, tedaj si pač ne moreš želeti lepšega, pa čeprav nimaš drugega brašna kot kos kruha in prgišče drobnih hrušk. Mimo tega se še lahko skoplješ v kristalnočisti vodi v zalivu. In lepo mirno pljuskaš z rokami po topli vodi, opazuješ ribice in polže in nobena živa duša te ne moti. Zakaj kmetje, ki bivajo v dolini ali ki s svojimi osliči prihajajo semkaj s hribov, so ob tem času vsi doma in se krepčajo s čebulami ali olivami, s sirom in kruhom, kar je vsakdanja hrana grškega poljedelca, pa bodi da je z otokov ali pa zemljine. Še nekaj lepega čaka popotnika, če namreč na poti domov posedi za mizo pri črni kavi ali limonadi in se razgleduje po morju.

Vhod v mogočni grad je zdaj povsem zasut. Treba je stikati okoli in skušati na kak način splezati v notranjost. Vse je v ruševinah, le rože cveto, nešteto rož, ki v soncu opojno dehtijo.

Kastro vsebuje še marsikako prijetnost za tujce, ki jih prav malo pride na ta otok. Saj je znano, da prihajajo tujci le na otočje **Santorin,** kjer je ognjenik **Mykonos** in odtod pot na **Delos** in še na **Syrs** in Tinos, dasi je Egejsko morje polno otokov, pa niso nič pripravljeni za sprejem tujcev. Predvsem je na Lemnosu dosti izvrstne pitne vode. Dalje imaš tu posebno vino »rezina«, ki ga obdržijo s smolo obrežnega borovca, da ostane pitno, in ga v Grčiji razen vode povsod pijejo, vendar našemu človeku kaj malo prija. Tudi pivo utegneš dobiti tu, a je dosti dražje kot vino. Tri četrtine litra piva stane 18 drahem, rezina pa en kozarec eno drahmo.)

Edina boljša restavracija v Kastru (»Estiatorion«)) je v stranski ulici od glavne ceste, ki poteka skozi vse mesto. Tu obstajajo tudi avtobusi za **Moudros,** ki je drugi in edini še večji kraj otoka Lemnosa. Moudros leži ob širokem zalivu. Onstran luke v Kastru je lično novo mesto vse v zelenju, ob vznožju gričev, ki so posejani z žitom. Na Lemnosu je kaj lahko priti z griča na grič, saj tudi v najbolj vročih dnevih pihlja morski veterc in ji od povsod razgled na morje. V nekaj četrtinah ure prehodiš mnogo teh višav, ki se od spodaj zadijo mnogo bolj visoke. Otok Lemnos je glede na prirodne lepote gričev edini te vrste v Egejskem morju.

KULTURNI OBZORNIK

Nastop g. Primožiča v »Carmen«

Kot Escamillo v nedeljski predstavi »Carmen« je po daljšem premoru nastopil g. Robert Primožič, dolgoletni član slovenskega gledališča, v katerem je zapustil mnogo dela. V omenjeni vlogi je njegova pojava na odru vzbudila po svoji postavnosti svojski lik bikoborca in takoj v začetku nastopa je prepričevalno učinkoval. Že njegova zunanjost in osebnost mu dajeta največje pogoje za oblikovanje čim bolj prepričljivega torera, zgrajenega na krepko poudarjeni moškosti, ki vpliva na okolico osvojevalno in zmagujoče. Vendar se je tista moška mirnost v kreaciji dobro zasnovanega tipa zgubljala v nekoliko odvečni gestikulaciji z rokami, s čimer je ostro nakazani in pravilno zajeti celotni lik nekoliko obledel. Zašel je tu pa tam v nekoliko prekomerni patos, kar je dajalo vtis, da se oblikovalec lovi med dvema tipoma, onim mirno in moško osvajajočim in onim, ki ga sili v patetično oblikovanje Toda močnejši je prvi, ki se g. Primožiču najbolj poda, prepriča in doprinese najboljše v smislu dramatskih poustvarjalnih vrednot Kar se petja tiče, je ugotoviti: najlepše mu zveni srednja lega, ki ima največje polnozvočje, toni dovolj prodorni in lepo barvani, višinski toni pa po svoji krčevitosti barvno zastrti, manj prodorni in večkrat detonirani, dočim je nižina v primeri s temi boljša. Njegova obsegovna lestvica očituje tri barvna področja. Vendar je pevec tudi visoke tone na nekaj mestih prav lepo zastavil in razvil, kadar ni bila sapna podpora premočna in sunkovita, zaradi česar je bila tudi intonacija točna in čista. Upoštevati je pač treba, da je pevec nastopil po dolgem času in da je morda marsikaj trenutno prešlo iz rutine. Prepričan sem, da se bo zgoraj navedeno zboljšalo v prihodnjih nastopih, predvsem z zboljšanjem dihalne funkcije. Zdi pa se mi, da je g. Primožič za buffo-partije v našem gledališču morda najbolj poklican pevec, ki bi jim dal najvernejšo in estetsko najučinkovitejšo oblikovanost. V celoti je njegov nastop sprejemljiv in na dostojni poustvarjalni višini.

Pri tej priliki moram omeniti tudi celotno predstavo, ki je bila dobra in ka po svoji dobri režiji učinkuje vedno sveže. Odlikuje to uprizoritev tudi dobra priprava z glasbene strani: dobro naštudirani zbori so tudi tokrat nudili lepo petje, čisti v intonaciji, razgibani v dinamiki, ritmično precizni (zlasti ženski v I. dejanju); izvrsten je bil zopet kvintet gg. Kogojeve, Polajnarjeve, Poličeve in obeh Sancinov. Posebej je v tej predstavi presenetila ga. Kogejeva, ki se je otresla skoraj vsega patosa, in je v mirni ter v mnogo bolj dosledno in gladko tekoči igri v celoti mnogo bolj prepričevalno učinkovala, mestoma popolnoma. Petje boljše. Že v prvem dejanju je upoštevanje ritmične točnosti, in boljšega oblikovanja fraz, nudilo znatnejše vrednote. Boljše dihanje, postiranje glasu v prednjo pasažo je omogočalo svetlejši ton, višine povečini dobre. Le tu pa tam še pade v pokrivanje, česar seveda ni mogoče naenkrat popraviti pri tako veliki vlogi. Vidno zboljšanje je zelo razveseljivo. — Dalje je omeniti še go. Ribičevo kot Micaelo, ki jo je zlasti pevsko lepo podala in prvo arijo v muzikalnem oziru znatno zboljšala; nič čudnega, da je tudi v zagrebški Operi dosegla v tej vlogi uspeh, kakor so beležile tamkajšnje kritike. Istotako sta bili dobri gdč. Polajnarjeva in boljša ga. Poličeva. Dober je bil tudi g. Lupša kot Zuniga in g. Rakovec. — Dirigiral je g. dr. Danilo Švara. V celoti je bila predstava dobra. sil.

Nove šmarnice

Naša knjigarna v Ljubljani je izdala za letošnji maj nove šmarnice znanega nabožnega pisatelja J. M. Seigerschmieda: »Kraljica miru«! Šmarnice so izšle že pred veliko nočjo, da so jih lahko nabavili župni uradi in jih bero vernikom za letošnji maj. Toda marsikdo ne more k šmarnični pobožnosti v cerkev, posebno v sedanjih časih marsikje v Sloveniji, zato opozarjamo na to knjižico s preznačilnim naslovom: »Kraljica miru«. Knjižica obsega nabožna premišljevanja za 31 dni, lepo urejena pod gesli: Splošna želja in potreba po miru, Marija, varuhinja in delilka božjih milosti, Najplemenitejša Kraljica, Naša najboljša Mati, Kraljica miru — napovedana v raju, Kraljica miru — v prerokbah, Golobček z oljčno vejico, Mavrica, Skrinja zaveze, Runo Gedeonovo, Elijev oblak, Betsabeja, Judita, Estera; Mir ljudem na zemlji, Mati večne resnice, Krvava žrtev za mir, Kraljica miru — pravim kristjanom, Kraljica miru v sv. Cerkvi, Marija je Kraljica miru — posameznim narodom, Kraljica miru ob splošnih nadlogah, Mir z bližnjim, Mir v družini, Mir v razumu, Mir v srcu, Mir v skušnjavah, Mir v nadlogah, Mir v smrtnem boju in Mir v večnosti.

Tako je v teh šmarnicah lepo prikazana Marija v svojih svetopisemskih prispodobah kot Kraljica miru ter potem kot zaščitnica vsakterega miru v dušah posameznika, kakor tudi narodov in sveta. In bolj kot kdaj koli prej se Marijini častilci zbirajo v sedanjih dneh okrog njenega oltarja s klicem: Kraljica miru, prosi za nas! Kdor pa ne more k oltarju Marijenemu, naj prebira ta poljudno pisana premišljevanja, polna svetih zgledov iz življenja, ter naj tako svojo prošnjo priključi tisočem Slovencev, prosečih nebeško Kraljico za mir, mir med narodi in mir v dušah!

K razstavi »Slovenskega lika« v palači Bata

Pričujoča razstava »Slovenskega lika«, ki ga vodi naš znani umetnik prof. *France Kralj*, je bila pripravljena že za veliki teden, a je morala zaradi znanih dogodkov izostati. Danes, ko se usmerja naše življenje zopet na staro pot, pa so se delaželjni mladi umetniki — izvzemši *Franceta Kralja*, ki ga javnost dobro pozna — *Lojze Perko, Milena Dolgan, Ivan Štrekelj* in *Vladimir Jakič*, ojunačili ter otvorili v Batini palači svojo razstavo. Vsega skupaj je razstavljenih 65 del: olja, tempera, risbe in skice ter plastična dela.

Franceta Kralja, ki nam je vzgojil že lepo število umetnikov in ki stoji na čelu »Slovenskega lika«, ni treba posebej predstavljati. Razstavlja ciklus »Slovenskega kmeta svatba« in več motivov iz sončne Italije.

Lojze Perko je Starotržan. Izšel je iz družine, ki je štela 16 otrok. Razumljivo je, da se ni kopal v bogastvu, vendar to niti najmanj ne vpliva na njegovo delo. Je poln vedrine, živahnosti ter izkazuje brezprimerno hvaležnost svoji dobri materi. Posveča ji veliko olje. Dobra njegova mati sedi, polna zadovoljstva, v krogu številnega zaroda. V naročju stoji najmlajši in se krčevito drži srečne matere. — Perko razstavlja še okoli 20 drugih olj in tempera: »Orača«, »Tončka«, »Tamaro«, »Zadnjo popotnico«, dalje »Zaostali sneg« itd. in večje število prav posrečenih skic. — Perko, ki je študiral slikarstvo v Sofiji in Zagrebu, goji skrito željo: »*V Firenco bi krenil, če bi imel sredstva.*« Morda se mu bo želja izpolnila.

Milena Dolgan je hči šolnika. Študirala je kiparstvo najprej pri Francetu Kralju, nato pa se je izpopolnjevala na akademiji v Belgradu. Razstavlja 7 del. Posrečena je »Lastna podoba«, prav mičen pa je »Torzo« iz terakote.

Tudi *Ivana Štrekla* in *Vladimirja Jakiča* — oba sta kiparja — je izprva vodil prof. France Kralj. Prvi je šel nato v Belgrad, drugi pa v Zagreb. Razstavljata po dve plastiki.

Pričujoča razstava bo zaradi pestrosti in zanimivosti ter novih ljudi privabila prav gotovo marsikoga v razstavni prostor v palači Bata.

F. S. Finžgar:

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

199.

200.

201.

202.

199.

Ko je padla noč in je udarilo polnoč, je Spiridion popeljal mimo podkupljenih stražarjev v ječo Epafrodita in Numida.

200.

Ko sta vstopila do zadnjih vrat, jih palatinec, ki ni bil podkupljen, ni pustil dalje. Epafrodit je sicer s ponarejenim Upravdovim podpisom in prstanom prišel v ječo, Numido pa ječar ni pustil. Zato se je vnel boj, v katerem je Numida zabodel ječarja in planil za Epafroditom v ječo,

201.

kjer je bil Iztok in Epafrodit, ki se je dal spoznati z besedami: »Iztok, moj sin!« Od začudenja ni mogel Iztok spregovoriti drugega kakor besedo: »Epafrodit, ti?«

202.

Numida je stopil k Iztoku, da mu prepili verige. Epafrodit: »Hitro, hitro, Numida! Bežimo!«

Od Dubrovnika do Splita

Pot od Uskoplja do Dubrovnika je bila prav prijetna in nam je šla hitro izpod nog. Na cesti nas je dohitel še voznik s tovornim avtomobilom, ki nas je prav rad vzel s seboj in pripeljal skoraj do mesta. Tu so nas ustavili Hrvati, vprašali po orožju ter nato, ko smo jim povedali, da smo Slovenci, še želeli srečno pot. Cesta nas je vodila ob morju. Večkrat smo obstali in vdihavali svež morski zrak ter uživali lepoto, ki se je vsa od sonca oblita razgrinjala pred nami. Pozabili smo na vse. Utrujenost in pobitost je zginjala. Stopili smo še hitreje, samo da bi prej prispeli v mesto. Globoko pod nami so modri valovi udarjali ob skalnato obalo in se razbiti in razpenjeni vračali nazaj. Nad morsko gladino so pa poletavali beli galebi.

Mesto je bilo v zastavah. Povsod so vihrale velike hrvaške tribarvnice. Pravočasno smo še dobili sobe v hotelu na trgu. Sobarica nas je sicer sumljivo pogledovala, ko smo vsi prašni, umazani in neobriti štorkljali v tretje nadstropje. Najprej smo se pošteno umili, očedili in preoblekli. Dubrovnik je gospodarsko mesto! Kosili smo v mestu. Ribe smo ravno zalivali z dobrim pivom, ko je po vsem mestu završala novica: Italijanske in nemške čete prihajajo v mesto. Vse je vrglo na noge. Mlado in staro je hitelo na glavno ulico, koder so že drveli prvi motorizirani oddelki italijanskih in nemških vojaških kolon. Povsod sami mladi ljudje, ki so z mladostnim zanosom drveli dalje in se ustavljali v stranskih ulicah. Vojaštvo je vse prašno od dolgih pohodov poskakalo s svojih vozil in stopilo takoj v pogovore z meščani. Tudi mi smo se pomešali med nje. Zanimali smo se za kraje, ki so ji že zasedli. Vse to so izvršili z veliko naglico. Vse važnejše objekte v mestu so zasedle takoj italijanske vojaške oblasti, ki so šle ljudstvu in vračajočemu se vojaštvu v vsakem oziru na roko. Polnoštevilno zasedena godba italijanskega armadnega zbora je še istega večera napravila mimohod po mestu, nato pa priredila dveurni koncert pred cerkvijo sv. Blaža, zavetnika Dubrovnika. Koncert je poslušala številna množica dubrovniškega meščanstva. Začela ga je pa z Giovinezzo.

Dobrosrčnost italijanskega vojaštva smo videli še ta večer na cesti ob morju. Skupina italijanskih vojakov se je nekaj živahno pogovarjala med sabo. Eden od vojakov je opazil v bližini tavajočega psa, ki je stikal za hrano. Živalica se mu je zasmilila in jo je pozval k sebi. Odprl je svojo torbo, izvlekel iz nje vojaškega prepečenca, ga vrgel na tla, zdrobil s čevljem, nato pa še polil z malinovcem. Vsi smo obstali in občudovali njegovo dobrosrčnost. Morda se je pri tem dejanju spomnil svojega doma in domačega kužka. Ne vem, če bi vsakdo izmed nas tako plemenito ravnal s psom, če bi ga opazil na cesti pred sabo. Ta stvarca popolnoma karakterizira človeka in njegov narod.

Naslednjega dne smo tudi še ostali v Dubrovniku. Ogledali smo si prav vse njegove zanimivosti. Za nadaljevanje poti smo si kupili tudi kovčke in odvrgli nahrbtnike. Tudi nekaj jestvin smo si preskrbeli. Vsega je bilo dovolj in cene niso bile pretirane. Noč smo zopet prespali v hotelu, naslednjega jutra, v soboto, 19. aprila smo pa zgodaj odšli v pristanišče v Gružu in se vkrcali na ladjo »Split«, ki je z odobrenjem italijanskih vojaških oblasti tega dne vozila v Split. Po krajšem manevriranju v luki, je ladja ob osmih zjutraj zapustila gruško pristanišče in plula dalje ob kršni dalmatinski obali. Vožnja je bila polna užitkov. Med potovanjem smo pristajali v vsakem večjem mestu, kjer je ladjo pričakovala množica meščanov in med potniki iskala svoje sorodnike in znance. V Makarski smo dobiteli tudi ladjo, ki je že prejšnjega dne zapustila Dubrovnik in ni mogla dalje voziti zaradi minskih polj. Mi smo bili na boljšem. Na ladji smo imeli Slovenca, mornariškega oficirja, ki so mu bila znana vsa ta polja in je on od tu dalje do Splita vodil ladjo. Ponekod smo pluli samo nekaj metrov od obale, nato zopet zavili malo vstran in tako dalje. Ostali ladijski oficirji pa so stalno z daljnogledi opazovali morsko gladino, če se ne bi bila že odtrgala kakšna mina in plavala prosto po morju. V taki napetosti smo vozili dobri dve uri. V splitsko pristanišče smo prispeli ob devetih zvečer. Mesto je bilo popolnoma zatemnjeno. Ko je ladja pristula in so spustili most, so jo lahko potniki takoj zapuščali ter so italijanskim vojaškim oblastem morali pokazati samo legitimacije in prtljago. Medtem so pa pričeli z zadnjega dela ladje vračajoči se vojaki skakati kar na pomol. Italijanske oblasti so jih lepo opozorile, da ne bo nihče smel zapustiti ladje vso noč, če se bo to še ponavljalo. Pa ni nič zaleglo in smo zato res po zasluži teh nepočakancev morali prebiti noč na ladji. Drugo jutro so pričeli že na vse zgodaj voziti na ladjo velike zaboje s konzervami in prepečencem. Vsak vračajoči se vojak je dobil po eno konzervo ali pa tudi več in nekaj prepečenca. Vojaštvo je s pristanišča odšlo takoj na postajo, kjer je lahko dobilo vlak proti Zagrebu. Mi smo pa bili prosti in smo lahko hodili po mestu kamorkoli smo hoteli. Dan je bil lep. Mesto je bilo prav tako, kakor Dubrovnik, vse v zastavah. Po dolgem času smo prišli zopet do časnikov. Iz »Hrvatskega naroda«, sedanjega vodilnega hrvatskega dnevnika smo zvedeli več podrobnosti, ki so spremljale razpad Jugoslavije. Med novimi ministri v hrvaški vladi sem opazil tudi več znancev iz prejšnjih let.

Tudi Split smo si dobro ogledali. Po kosilu smo si privoščili še vožnjo okoli Marjana. Popoldne smo prebili v kavarni kinu in v ogledovanju splatskih zanimivosti. Zvečer smo odšli na postajo, kjer so nam italijanski vojaki še enkrat pregledali prtljago in nas nato pustili na vlak, ki je zapustil splitsko postajo ob 11 zvečer. Med potjo so mi v zatemnjenem vagonu spet pričele misli uhajati nazaj na vse dogodke, ki so se razvijali zadnje čase v bivši Jugoslaviji, predvsem pa v Belgradu. Pred sabo sem videl obraze nekaterih ministrov in ostalih vojaških in civilnih vojnih hujskačev, ki so v službi tujih interesov sprožili to strašno gorje nad narod in je zaslepljenost teh plačancev moral drago plačati nedolžni narod, predvsem žene, matere in otroci, ki so umirali po Belgradu, Sarajevu, Mostarju, Skoplju in povsod drugod, vojaki pa na bojiščih. Za čigave interese? Za kakšne ideale?

Joško Krošelj.

Habbania - Basra - Rutbah

tri bojišča v Iraku

Bagdad, la capitale dell'Iraq. — Bagdad, prestolnica Iraka.

Sedanji boji med Anglijo in Irakom so osredotočeni na tri iraška središča, to je na Habbanijo, Basro in Rutbah. Vse te točke so ločene druga od druge in ni nobene zveze med njimi.

Prvo veliko središče, na katerem se odigravajo sedanji boji, leži v srcu Iraka. To je veliko angleško letališče, oziroma letalsko oporišče Habbanija, ki leži kakih 100 kilometrov zahodno od iraške prestolnice Bagdada. V pogodbi o neodvisnosti iraške države, sklenjeni med Anglijo in Irakom leta 1930. ima Anglija pravico, imeti v Iraku dvoje oporišč in eno teh oporišč je ravno Habbanija. Leta 1936. so ga Angleži popolnoma preuredili in leta 1937. so privedli tja posadko 6000 mož, ki je prej uporabljala neko letališče tik pri Bagdadu. Da bi se Angleži čim bolj umaknili v ozadje in bi s svojo vedno navzočnostjo ne vznemirjali Arabcev, med katerimi se je vedno bolj širilo gibanje za popolno neodvisnost, je London sklenil, naj se angleška posadka umakne v Habbanijo. Letališče Habbanija je sedaj popolnoma samotno, daleč oddaljeno od vsakega kraja in izven važnih prometnih žil. Letališče, ki je zelo veliko, je v polkrogu obdano od gorske verige, za njo pa je visoka planota. Nekaj tednov pred začetkom sovražnosti med Irikamo in Angleži so Iračani postavili na to planoto svoje vojaštvo s topovi in strojnicami. Ko so se začeli boji, so iz teh zelo ugodnih položajev obstreljevali angleška letališča. Kakor smo brali v iraškem vojnem poročilu, so se iraške čete že umaknile iz teh postojank. Angleži so poskušali zlasti z bombniki zadušiti to posadko.

Drugo vojno središče je 500 kilometrov daleč od Habbanije na jugu, tam, kjer sega iraški trikotnik v Perizjski zaliv. V to vojno področje spada ves prostor okoli Basre ter je zelo velikega pomena, ker obvladuje pristanišče Basro in ker je tam drugo angleško letalsko oporišče Sindebane, ležeče kakih 70 km zahodno od Basre. Sindebane je drugo letališče, kjer ima Anglija svojo stalno garnizijo. V Basri se bore indijske čete, ki so jih pripeljali Angleži iz Indije v Irak tik pred izbruhom vojne. Ves ta prostor drže sedaj Angleži. Sem tudi vedno lahko dovažajo sveže indijske čete, dokler so gospodarji Perzijskega zaliva.

Basra in Sidebane ležita blizu meje sultanata Koveit, kjer so se baje tudi izkrcale angleške čete. S stranskim sunkom iz Poveita bi seveda lahko vzpostavili zvezo med indijskimi četami v Basri ter med angleško kolonijo v Sindebane. Formalno je Koveit sicer samostojni sultanat, dejansko pa je to angleško vplivno območje.

Na prometnem križišču Rutbah, na najskrajnejšem iraškem zahodnem kotu, 80 km oddaljenem od Transjordanije, je tretje bojišče. Rutbah je velikega pomena za suhozemske zveze z Irakom in zlasti za iraško prestolnico. Cesta, ki vodi iz Bagdada, se razcepi pri Rutbahu. Severna gre skozi Damask v Beirut, južna pa skozi transjordansko prestolnico Amman v palestinsko pristanišče Haifa. Na cesti Damask—Bagdad je poleti vedno avtomobilski promet. V Rutbahu so bencinski tanki in hoteli.

Tekmo za Rutbah so dobili Iračani. Motorizirani oddelek njihove armade je prispel prvi v Rudbah in ga je zasedel. Angleži so poslali svoje čete proti Rutbahu iz svojega protektorata Transjordanije in poročajo, da so Rutbah zasedli, Iračani pa zopet trdijo, da ga oni še drže.

V petrolejskih središčih Kirkuk in Mossul so utrjeni Iračani. Nekaj petrolejskih vrelcev imajo s svojimi četami zavarovanih Angleži, vendar pa ne toliko, kolikor petroleja potrebujejo za vojno v Sredozemlju. Boji za te kraje so še v teku.

Zdravilo.

»No, kaj je rekel zdravnik?«
»Dal mi je sredstvo za potenje.«
»Aspirin, kajne?«
»Ne, račun ...«

Izstavljamo cirkularne čeke na Credito Italiano

izvršujemo bančna nakazila ter vse ostale bančne posle po vsej Italiji

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani, Prešernova 50

Emettiamo degli assegni circolari del Credito Italiano

facciamo delle rimesse di denaro e tutte le altre operazioni di banca per tutte le piazze d' Italia.

Istituto di Credito per Commercio ed Industria, Lubiana, Prešernova 50

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Iščejo:

Iščem zaposlitve

Vešč sem italijanščine in strojepisja. Franc Radešček, Šišenska 53.

Kupimo

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Frančiškanska ulica 8

Seno

prvovrstno, kupi Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. 21.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Živali

Zatekla se je

12. maja lovska psica, belo-rjave progaste barve. Korn, Poljanska c. 8.

Poizvedbe

Vinko Kunstel

rez. konjeniški poročnik, poklican 1. IV. v 8. konjeniški polk v Čakovec, se še ni vrnil. Komur je kaj znano, prosim, proti nagradi sporočiti — Joži Kunstel, Vrhnika.

Karkoli bi kdo vedel

o redovu dijaku Rus Jožetu, ki je služil rok od 1. XI. 1940 dalje, v Goraždi, Drinska banovina v 14. četi 3. bat. šole za rez. pešad. oficirje, naj blagovoli proti povračilu stroškov čimpreje sporočiti očetu Rus Josipu, Ljubljana VII., Lepodvorska ul. 28/II.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44 - 20

Prodam hišo

v Zalogu, 4 minute od postaje. Naslov v upravi Slovenca pod št. 7421. (p)

Vsako nepremičnino

v Ljubljani in njeni okolici kupimo. »Realiteta«, Prešernova ulica 54-I, nasproti glavne pošte. Telefon 44-20. k

Zamenjava vile

Maribor - Dolenjsko. Moderno vilo v najlepši sončni legi z vsem komfortom, centralno kurjavo ,lepim vrtom, zamenjam za posestvo ali enako vilo v Novem mestu ali bližini. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Rojstni kraj« št. 7306. p

Dve novozgrajeni hiši

zaradi odpotovanja prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana 250—500.000«.

Eno ali več hiš

od stotisoč do tri milijone takoj kupim v Ljubljani ali njeni provinci. Tudi posestvo ali gozdove. Plačam v gotovini. — Ponudbe z opisom položaja, eventuelni donos in najnižjo ceno pošljite na upr. »Slovenca« pod »Industrialec - begunec« št. 7477.

Prodamo

Morsko travo

od 2 din dalje nudi tvrdka Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Damsko in moško kolo

novo, najboljše italijanznamke, za vsako ceno naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa c. 13.

Pulecim

zoper bolhe in stenice Ing. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 3-I, telefon 34—73. (l

Gnoj

naprodaj. - Streliška 26.

Oniscin

lepenka zoper molje in ribice med knjigami, slikami, v različnih zbirkah itd. Ing. Prezelj, Ljubljana — Wolfova 3-I, telefon 34—73.

Pisalni stroj

pisarniški model, ugodno prodam ali zamenjam za fotoaparat. Sv. Petra cesta 91-I.

Sobe

Iščejo:

Opremljeno sobo

iščem za takoj z dvema posteljama in souporabo telefona. Ponudba z navedbo cene pod: »Mirna, stalna, redno plačujoča stranka« na upravo.

Poizvedbe

za živali

Dobro nagrado dobi

kdor mi pove za konja šimla, 158-178, št. 4 ali brez. Ljubljana, hotel Slon, soba 201.

Vem za konja fuksa

žig št. 60, star 6 let in šimelj star 9 let, žig 147. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7465.

Oskrbujem konja prama,

težak, dolgega povitega života, na čelu ima 6 cm dolgo liso in na desnemu kolku malo liso, nad vinclem ima male rožičke, zadnji kopiti podolgasti, pri vožnji malo prha, visok 156, obseg 179 cm, žig 697 in košat, črn in dolg rep. Star okrog 10 let. — Dobi se pri Ignac Kastelic, občina Vel. Loka, p. St. Vid pri Stični.

Kobila prama sirka

najdena na Dolenjskem, visoka 152/180 cm, glava srednje velika, z belo zvezdo na nosu, bela malo lisa. Prve noge bele kronaste. Zadnja noga čez bincel bela, desna zadnja noga do bincelna bela. Griva in rep močan in siv. Lastnik naj se javi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7472.

Iščem konja

fuksa, z belo liso na čelu, žig 4128. Javite proti dobri nagradi Hočevar Jožef, Zagorica 14, pošta Videm-Dobrepolje.

Iščem konja prama

žig št. 4304. Ivanc Ivan, p. Koprivnik 48, pri Kočevju.

Iščem kobilo fukso

z žigom 8923, sliši na ime »Mica«, z dolgo liso na glavi. — Razpuščena v Mirni-Trebno. — Kdor kaj ve o njej, naj sporoči na upravo »Slovenca« ali na naslov Gasar Leopold, Murova 16, Jesenice.

Vem za konje

s sledečimi žigi: 150, 1653, 53, 16, 306, 332, 75, 119, 1589, 1653, 218, 0014, 20, 10581, 570, 65, 70, 2585, 87, 28, 152, 660, 127, 175, 59, 93, 108, 40, 38/2, 61, 246, 764, 410, 1105, 82, 409, 242, 312, 655, 696, 99, 40. Zglasiti se osebno ob delavnikih med 12.30 in 14 in med 18 in 21, ter v nedeljo dopoldne in popoldne: Lesar Jože, Gosposvetska 13, podnajemnik pri hišniku.

2000 din nagrade

dobi, kdor poizve za kobilo fukso, visoko 154/183 cm, žig št. 50. Na glavi mala zvezda, povešenega križa, glavo nosi v desno stran obrnjeno. Zadnja leva noga v vinclju bela, v sredini rep odrezan. - *Konja fuksa*, visok 155/170 cm, star 8 let, žig 113. Na glavi zvezda, zadnja leva noga v vinclju bela. Na zadnji desni strani na členku za lešnik debela bunkica. Naslov: Ant. Pucihar, Sap št. 14, pošta Šmarje - Sap. (e)

Siv vol, z žigom 366,

se nahaja pri Hočevar Jože, Zagorica 14, pošta Videm-Dobrepolje.

Razno

Pozor!

Prepisovanja, prevode v vseh jezikih, razmnoževanje, razna posredovanja in zaupne posle Vam vestno, strogo zaupno in strokovno dovršeno izvrši »Servis biro«, Ljubljana, Sv. Petra c. 27, tel. 21-09. — Ne nasedajte neodgovornim šušmarjem. V vseh zadevah se obračajte edino le na »Servis biro«. r

Knjige

»Naš Glas«

Naznanjamo, da je 8. številka »Našega Glasu« lista za državne in samoupravne nameščence in upokojence pravkar izšla. — Uprava.

Kratke zanimivosti

»Leucorhampa ornatus« je ime za 15 centimetrov dolgo gosenico, živečo v Ameriki. Ta gosenica je za las podobna koščku lesa. Če se ji približa kaka živalica, ki jo hočejo ujeti, napihne trioglato glavo, iz nje pa izbuli dvoje kačjim podobnih oči in svojo žrtev tako prestraši, da pozabi na beg. Prav tako stori tudi, če se ji približa kak sovražnik.

Robec je bil še pred nekaj stoletji nepoznan. V nekaterih mestih, kakor n. pr. v Dresdenu, je bilo celo prepovedano uporabljati jih. V modo je vpeljala robec cesarica Jožefina, Napoleonova žena.

Glas velike želve, ki živi v Južni Ameriki, je podoben jokanju majhnega deteta. Tujci, ki pridejo v Južno Ameriko in tega ne vedo, se večkrat prestrašijo in misleč, da slišijo glas majhnega otroka, iščejo naokrog, kje bi bil ta otrok.

Iz listja - kovine

Švedski znanstveniki so dognali poseben način za pridobivanje kovin iz listja dreves. Podzemski zakladi, premog, železo so zdaj že odkriti in spravljein na svetlo po zaslugah znanstvenih preiskav. Sedanja novost švedskega učenjaškega sveta pa bo še večjega pomena, saj so kovine tako zaželene in potrebne vprav za razvoj sveta sedanjih časov. Dognali so torej, da je v listju in koreninah dreves mnogo rudnin in kovin, ki bi jih po tem novem načinu mogli pridobivati in uporabljati. Sedaj se vse to dogaja še v učenjaških laboratorijih, pride pa čas, ko bomo s pridom uporabljali hrastovo, lipovo in brezovo železo...

✚

Naša dobra mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Marija Schwentner roj. Tehovnik

vdova po železniškem uslužbencu

nas je danes, dne 14. maja 1941, za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 16. maja, ob 4 popoldne z žal. kapela sv. Jožefa, k Sv. Križu.

Ljubljana-Sora-Maribor, dne 14. maja 1941.

Globoko žalujoči:

Micl, hčerka; Franc, Emil, Alojz, sinovi — ter sorodstvo.

Zahvala

Za ustne in pismene izraze sočustvovanja ob bolezni in smrti moje in naše predrage, nepozabne

Milke Završanove

izrekam vsem svojo naprisrčnejšo zahvalo. Zahvaljujem se preč. duhovščini, vsem, ki so jo spremili na zadnji poti, gg. zdravnikom in strežniškemu osebju v bolnišnici. Iskreno se zahvaljujem za vse poklonjene vence in cvetje. Prisrčna zahvala ge. Fakinovi, Feldinovi in Vidmarjevi za delo usmiljenja na dan usodnega udarca. Mojo najvdanejšo zahvalo sprejmi predraga in celokupna Matična družina, ki se je pod vodstvom g. direktorja Poliča z globoko občutenimi žalostinkami tako ganljivo in tolažilno poslovila od moje žene in svoje zveste članice.

Sveta maša zadušnica za Milko bo darovana v cerkvi Marijinega Oznanjenja dne 16. maja ob 7 zjutraj.

V Ljubljani, dne 14. maja 1941.

Janez Završan, mag. ravnatelj v p., in sorodniki.

Zahvala Za vse izraze sožalja ob smrti dragega soproga, očeta in tasta, gospoda

dr. Rada Kušeja

univerzitetnega profesorja

se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo g. rektorju univerze, prelatu dr. Slaviču, g. gen. tajniku Akademije znanosti in umetnosti, univ. prof. dr. Kreku, g. dekanu pravne fakultete dr. Pitamicu in zastopniku Društva slušateljev juridične fakultete g. Sergiju Vilfanu za tople besede, s katerimi so se poslovili od pokojnika, Akademskemu pevsk. zboru za občutene žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja, udeležencem pogreba, in sploh vsem, ki so na kakršen koli način počastili spomin nepozabnega pokojnika ali nam s toplo besedo lajšali težko bol.

Maša zadušnica se bo brala v četrtek, 15. t. m. ob pol 8 zjutraj pri frančiškanih.

Ljubljana, dne 14. maja 1941. Žalujoči družini Kušejevi.

Green: 16

Luč in tema

X.

Gryce išče dalje.

To odkritje je bilo za me nekaj strašnega. Bilo je torej v resnici tako: Lepa, ljubezniva Eleonora je bila — — —. Nisem mogel končati stavka, niti v svojih mislih ne.

»Vi se čudite,« je dejal Gryce pazno motreč ključ. »Ni ženske na svetu, ki bi se zastonj tresla, zardevala, ali padala v nezavest, gotovo pa ne gospica Eleonora Leavenworth.«

»Žena, ki bi bila kaj takega zagrešila, bi ne mogla ne zardeti in ne pasti v nezavest,« sem nasprotoval. »Dajte mi ključ.«

Z veseljem mi ga je podal.

»To je tisti ključ, katerega iščemo. O tem ni dvoma.«

Vrnil sem mu ključ.

»In vendar je ona nedolžna,« sem dejal resno.

Samo debelo me je pogledal, pa se je nasmejal.

»Vi posebno verujete v žensko krepost. Toda jaz upam, da boste morali še dolgo živeti, preden se prepričate, da so ženske tega vredne.«

Nastopil je molk, katerega je prvi prekinil Gryce.

»Preostaja nam sedaj samo še eno. Fobbs, poprosite gospodično Leavenworth, naj pride doli, a ne smete je plašiti. Pride naj v sobo za obiske.«

Ko sva ostala sama, sem hotel iti k Mary; pa me je detektiv zadržal.

»Pojdite z menoj, da vidite nov prizor. Gospica Eleonora prihaja.«

Obotavljal sem se, a misel, da bom lepotico videl v svoji bližini, me je vlekla k njej z magnetno silo. Poprosil sem Gryceja, da me za hip opraviči, pa sem odhitel k Mary, da se od nje poslovim.

»Kaj je? Kaj se je zgodilo?« me je vprašala brez sape.

»Vaša sestrična prihaja doli.«

»Semkaj?« se je zgrozila.

»Ne, v sobo za obiske.«

»Nerazumljivo! Povsod sama groza, a nihče mi noče ničesar povedati.«

»Gospica Leavenworth,« sem jo miril, ne bodite vznemirjeni. Če si bo kaj zgodilo, kar bo važno za vas, zagotavljam vam, da bom to storil.«

Poslovil sem se od nje, ki se je vsa obupana vrgla na bogato zofo ter šel sam z Grycejem. Komaj sva vstopila v sobo, je vstopila tudi Eleonora. Stopala je počasi in ponosno, pozdravila je naju z malim poklonom.

»Prosili ste me, naj pridem sem,« je nagovorila takoj Gryceja, »in zaprosil me je mož, ki je v vaši službi. Če je tako, prosim, da takoj povete, česa želite, ker čutim se povsem utrujeno in uničeno ter potrebujem nujno počitka.«

»Gospica Leavenworth,« si je mencal roke detektiv, »meni je zelo žal, da vas moram vznemirjati, a jaz bi rad zvedel...«

»Kako sem prišla do ključa, katerega sem vrgla v ogenj,« ga je prekinila. »Ta mož je to videl, in gotovo ga je vam izročil.«

»Pogodili ste, gospica!«

»Jaz vam nimam nič drugega povedati, kakor to, kar je govoril gospod, ki je vam povedal, da sem hotela ključ skriti v pepel.«

»Ali?«

In že se je obrnila k vratom.

»Molčati moram o tej stvari, pa vas prosim, da mi oprostite. Pristavljam, da me nobena sila ne more prisiliti, da spremenim svoj naklep. Ves čas bi bil izgubljen, če bi se trudili, da bi me pripravili do tega.«

Vrgla je na nas površen pogled in šla k vratom. Za trenutek je stal Gryce osupel, a se je takoj vljudno priklonil in spremil Eleonoro do stopnic.

Jaz se nisem zavedel iz začudenja, ki ga je povzročilo Eleonorino vedenje. Tedaj je stopila vsa razburjena Mary k meni.

»Kaj je?« je vprašala v strahu. »Kaj je rekla Eleonora?«

»Ah,« sem odgovoril, »ničesar ni priznala, in to je ravno velika nesreča. Vaša sestrična ve neke stvari, o katerih pa trdovratno molči. Je že čas, da se že enkrat pojasni, sicer...«

»Kaj bi se moglo zgoditi?« se je ustrašila Mary.

»Zašla bi v neprilike, ki ne izostanejo brez posledic.«

Minuto me je gledala nezaupljivo, nato se je spustila na stol in si pokrila z rokami obraz.

»Oh, da se nisva rodili! Zakaj nisva umrli z onima, ki sta nama dala življenje!...«

»Draga gospica,« sem jo tešil, »nimate vzroka, da obupavate! Bodočnost je res videti črna. Vaša sestrična bo poslušala kot pametno dekle.«

Mary je obmolknila na moje besede. Samo skočila je s stola in zaklicala v največji obupanosti: »Znoreti moram, znoreti!«

Opazoval sem jo in mislil, da sem jo razumel. Spoznala je, da nam je Eleonora pomagala priti na sled, ali pa, da se je nad njeno glavo zbiral teman oblak. Skušal sem jo pomiriti, a ves moj trud je bil zastonj. Padla je v popolen brezup, da se ni več name ozirala in pripravljal sem se na odhod.

»Žal mi je, da vas moram zapustiti, ne da bi bil vas potolažil. Ali smem koga drugega poslati, kako znanko ali sorodnika? Težko vam je sedaj ostati v tej hiši.«

»Ali mislite, da ostanem tukaj?« je pristavila. Niti ene noči ne! Morala bi umreti...«

»Ni potrebno,« se je oglasil nežno glas za nama.

Bil je Gryce, ki je gotovo poslušal ves najin razgovor. Vsedel se je k stolu poleg vrat, z eno roko v žepu, z drugo pa je gladil naslonec, kakor bi naju hotel zagotoviti, da ni prisluškoval.

»Vse se bo najboljše uredilo, gospica Leavenworth; vi morete iti, kamor vam drago.«

Mislil sem, da bo ona ugovarjala, nasprotno, kakor da ji je pogodu njegova prisotnost. Prijela me je za roko ter me odpeljala v stran, rekoč potihem:

»Vi imate gospoda Gryceja za zelo ostroumnega moža?«

»To tudi mora biti na mestu, ki ga zastopa,« sem odvrnil oprezno, »ker oblasti polagajo vanj veliko zaupanje.«

Takoj je stekla k Gryceju.

»Čujem,« prične proseče, »da ste izkušen kriminalist, da znate iz množice osumljenih najti pravega krivca, katerega izsledite z bistrostjo svojega očesa. Če je temu tako, imejte usmiljenje z ubogim dekletom, ki je ostalo naenkrat brez zaščite, pa vas prisrčno prosi, da dobite pravega krivca. Noro bi bilo od mene, da vas spominjam, kakor sumljivo se vede moja sestrična, a vam prisegam, da je ona istotako nedolžna, kakor jaz. Moj trud je, da obrnem oko pravice z nedolžnih na krivce in prosim vas, iščite krivca izven hiše.« Pri tem mu je podala obe roke. »To je moral storiti navaden zločinec, ali ga boste mogli privesti pred stol pravice?«

Njeno vedenje je bilo tako ganljivo, da sem na Gryceju opazil, da je komaj premagoval svoje čustvo ter da je vrgel svoj pogled na skodelice, ki so stale na omari.

»Vi morate, vi hočete najti krivca,« je nadaljevala. »Hana mora vedeti vse. Iščite jo, preobrnite vsak košček zemlje, storite vse. Kar je v vaši moči, vse svoje premoženje vam dajem na razpolago. Veliko nagrado dobi oni, ki najde krivca.«

Gryce se je z lahkoto dvignil.

Za tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Centič